

Briselē, 31.10.2019.
COM(2019) 557 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Ziņojums par Eiropas oglekļa tirgus darbību

Satura rādītājs

Akronīmu un saīsinājumu saraksts	2
KOPSAVILKUMS	4
1. IEVADS.....	5
2.1. Darbību, iekārtu un gaisa kuģu operatoru iekļaušana	7
2.2. Savienības reģistrs un Eiropas Savienības darījumu žurnāls (<i>EUTL</i>)	9
3. OGLEKĻA TIRGUS DARBĪBA 2018. GADĀ.....	10
3.1. Piedāvājums: apgrozībā laistās kvotas	11
3.1.1. Maksimālā robežvērtība	11
3.1.2. Izdotās kvotas	13
3.1.2.1. Bezmaksas kvotu iedale	13
3.1.2.2. Programma NER300 un Inovāciju fonds	16
3.1.2.3. Netiešo oglekļa izmaksu kompensācija	18
3.1.2.4. <i>Kvotu izsolīšana</i>	20
3.1.2.5. Atkāpe no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izsolēs attiecībā uz elektroenerģijas un siltuma ražošanu	23
3.1.3. Starptautiskie kredīti.....	26
3.2. Pieprasījums: no apgrozības izņemtās kvotas	27
3.3. Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošana.....	28
4. AVIĀCIJA	31
5. TIRGUS PĀRRAUDZĪBA.....	34
5.1. Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms.....	35
6. EMISIJU MONITORINGS, ZIŅOŠANA UN VERIFIKĀCIJA	37
7. PĀRSKATS PAR ADMINISTRATĪVAJĀM PROCEDŪRĀM.....	39
8. ATBILSTĪBA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA.....	40
9. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PERSPEKTĪVAS.....	41
PIELIKUMS	43

Akronīmu un saīsinājumu saraksts

AVR	Akreditācijas un verifikācijas regula
KI	Kompetentā iestāde
CCS	Oglekļa dioksīda uztveršana un uzglabāšana
CCU	Oglekļa dioksīda uztveršana un izmantošana
CDM	Tīras attīstības mehānisms
CER	Sertificēta emisijas samazināšanas vienība
CORSIA	Starptautiskās aviācijas radīto CO ₂ emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēma
CSCF	Starpnozaru korekcijas koeficients
EA	Eiropas Akreditācijas kooperācija
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EVA	Eiropas Vides aģentūra
EEX	<i>European Energy Exchange</i>
EIB	Eiropas Investīciju banka
ERU	Emisijas samazināšanas vienība
ESMA	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde
ES ETS	Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
EUTL	Eiropas Savienības darījumu žurnāls
SEG	Siltumnīcefekta gāze
ICAO	Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija
ICE	<i>InterContinental Exchange Futures Europe</i>
InnovFin EDP	<i>InnovFin</i> Enerģijas demonstrējuma projekti
JI	Kopīga īstenošana
MAR	Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula
FITD 2	Finanšu instrumentu tirgu direktīva
FITR	Finanšu instrumentu tirgu regula
MZR	Monitoringa un ziņošanas regula
MZVA	Monitorings, ziņošana, verifikācija un akreditācija
TSR	Tirgus stabilitātes rezerve
VAS	Valsts akreditācijas struktūra

<i>NER</i>	Jaunu iekārtu rezerve
<i>OTC</i>	Ārpusbiržas
<i>PFC</i>	Perfluorogļūdeņraži
<i>AER</i>	Atjaunojamie energoresursi
<i>SARPs</i>	<i>CORSIA</i> standarti un ieteicamā prakse
<i>TNAC</i>	Apgrozībā esošo kvotu kopskaits

KOPSAVILKUMS

2018. gadā emisijas no iekārtām, uz kurām attiecas ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS), samazinājās par 4,1 %, salīdzinot ar 2017. gadu. Samazinājumu galvenokārt noteica elektroenerģijas un siltuma ražošana, turpretī rūpniecības radītās emisijas samazinājās tikai nedaudz (sk. 7. tabulu 3.2. iedaļā). Aviācijas nozares verificētās emisijas turpināja pieaugt, uzrādot pieaugumu par 3,9 %, salīdzinot ar 2017. gadu (sk. 8. tabulu 4. iedaļā).

Pēc pārskatītās ES ETS direktīvas pieņemšanas uzmanības centrā ir jauno noteikumu īstenošana pirms ceturtā posma sākuma. Īstenošanas darbs norit ar pilnu jaudu — iepriekšējā gadā ir pieņemti jauni īstenošanas tiesību akti par oglekļa emisiju pārvirzes sarakstu, bezmaksas kvotu iedales noteikumiem, Inovāciju fondu, izolīšanu, MZVA un Savienības reģistru (sk. 2.2., 3.1.2. un 6.1. nodaļu).

Tika publicēts trešais tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītājs, kurā norādītais skaits bija 1 654 909 824 kvotas. Pēc tā publicēšanas turpināsies kvotu iekļaušana rezervē, kas samazinās 2019. gadā izsolāmo apjomu gandrīz par 40 % vai nepilniem 397 miljoniem kvotu (sk. 3.3. nodaļu).

2018. gadā pastiprināts oglekļa cenas signāls Eiropas oglekļa tirgū noveda pie tā, ka dalībvalstu kvotu izolīšanā tika gūti rekordaugsti ieņēmumi — aptuveni 14 miljardi EUR. Dalībvalstis gandrīz 70 % no šiem ieņēmumiem gadā iztērēja vai plānoja iztērēt konkrētiem ar klimatu un enerģiju saistītiem mērķiem (sk. 3.1.2.4. nodaļu).

1. IEVADS

ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS) ir pamatā ES stratēģijai, kuras mērķis kopš 2005. gada ir samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas rūpniecības, kā arī elektroenerģijas un siltuma ražošanas nozarē. Minētā sistēma sniedz lielu ieguldījumu, lai tiktu sasniegts ES kopējais mērķis — līdz 2020. gadam samazināt SEG emisiju par 20 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Lai gan ES ir ceļā uz šā mērķa pārsniegšanu, būs nepieciešams pastāvīgs progress, lai atbildīgi samazinātu SEG emisiju par vismaz 40 % (esošajā ES 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvarā) un vismaz par 50 %, tuvojoties 55 % (ņemot vērā jaunās Komisijas politikas pamatnostādnes¹).

Gatavojoties ES ETS ceturtajam posmam, to reglamentējošie tiesību akti tika pārskatīti² 2018. gada aprīlī, un kopš tā laika ļoti strauji notiek īstenošanas tiesību aktu pieņemšana ceturtajam tirdzniecības periodam. Iepriekšējā gadā tika pieņemti īstenošanas tiesību akti attiecībā uz jauno oglekļa emisiju pārvirzes sarakstu un bezmaksas kvotu iedales noteikumiem, kā arī tika pārskatīts Savienības reģistra sistēmas tiesiskais regulējums, lai ņemtu vērā ceturtajam posmam nepieciešamās izmaiņas. Turklāt ir izveidoti noteikumi Inovāciju fonda — galvenā ETS instrumenta, ar ko ceturtajā posmā finansē mazoglekļa novatoriskas tehnoloģijas un radikālu inovāciju — darbībai. Vienlaikus ir pārskatīta Izsoļu regula, lai 2020. gadā varētu izsolīt pirmos 50 miljonus kvotu Inovāciju fonda vajadzībām. Komisija 2019. gada augustā ETS tiesību aktus pārskatīja vēlreiz nolūkā izveidot tādu institucionālo satvaru, kas ceturtajā posmā nodrošinātu kvotu izsolīšanu Inovāciju fonda un Modernizācijas fonda labā. Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi, — ir atjaunināts ES ETS monitoringa, ziņošanas, verifikācijas un akreditācijas (MZVA) satvars, lai uzlabotu un precizētu esošos noteikumus, balstoties uz trešajā posmā gūto īstenošanas pieredzi. Komisija rīkojas, lai ātri pabeigtu darbu pie atlikušajiem īstenošanas noteikumiem, kuri būtu jāpieņem pirms 2021. gada janvāra, kad sāksies jaunais tirdzniecības periods.

Pēdējos gados izdarītie tiesību aktu grozījumi, kuru mērķis bija risināt problēmu ar kvotu pārpalikumu oglekļa tirgū, ir sākušas dot rezultātus. Kopš pēdējā ziņojuma par oglekļa tirgus darbību publicēšanas trešo reizi ir publicēts tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītājs. Balstoties uz šo rādītāju un pārskatītajiem ES ETS tiesību aktiem, izsolāmais kvotu apjoms 2019. gadā tiks samazināts gandrīz par 400 miljoniem kvotu, kas atbilst 24 % pārpalikuma.

Iepriekšējā gadā bija raksturīga arī lielāka tirgus dalībnieku pārlicība, un tas atbalsojās kā spēcīgāks oglekļa cenas signāls. Augstāku emisijas kvotu cenu rezultātā būtiski palielinājās dalībvalstu kopējie ieņēmumi no izsolēm — 2018. gadā kopējie gūtie ieņēmumi bija 14 miljardi EUR, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedza 2017. gadā gūtos ieņēmumus. Dalībvalstu iesniegtie dati liecina, ka 2018. gadā gandrīz 70 % no šiem ieņēmumiem tika iztērēti (vai tos bija plānots iztērēt) konkrētiem ar klimatu un enerģiju saistītiem mērķiem.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_lv.pdf

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.).

Šis ziņojums par Eiropas oglekļa tirgus darbību ir iesniegts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK³ (ES ETS direktīva) 10. panta 5. punktā un 21. panta 2. punktā izklāstītajām prasībām. Kā norādīts minētajā direktīvā, ziņojuma mērķis ir regulāri — ik gadu — sniegt atskaiti par jaunākajām norisēm Eiropas oglekļa tirgū.

Šis ziņojums aptver 2018. gadu, taču tajā ir sniegta informācija arī par iniciatīvām, kas ierosinātas vai par kurām panākta vienošanās 2019. gada pirmajā pusgadā.

Ja nav norādīts citādi, šajā ziņojumā ir izmantoti dati, kas bija pieejami publiski un bija nonākuši Komisijas rīcībā līdz 2019. gada jūnija beigām⁴. Vispārīga un aprakstoša informācija par ES ETS ir iekļauta izcēlumos viscaur ziņojumā.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

⁴ Pēdējais izmantotais termiņš ir 2019. gada 28. jūnijs.

2. ES ETS INFRASTRUKTŪRA

2.1. Darbību, iekārtu un gaisa kuģu operatoru iekļaušana

ES ETS darbojas 31 Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstī. Tā ierobežo emisijas, ko rada gandrīz 11 000 elektrostaciju un rūpniecības iekārtu un vairāk nekā 500 gaisa kuģu operatoru, kuri veic lidojumus starp EEZ lidostām. Tā aptver aptuveni 39 % no ES SEG emisijas.

Trešajā posmā (2013–2020)* sektori ar stacionārām iekārtām, kuras reglamentē ES ETS, ir energoietilpīgās rūpniecības nozares, un te ietilpst elektrostacijas un citas sadedzināšanas iekārtas ar nominālo ievadīto siltumjaudu >20 MW (izņemot bīstamo atkritumu vai sadzīves atkritumu iekārtas), naftas pārstrādes rūpnīcas, koksa krāsnis, dzelzs un tērauda, cementa klinkera, stikla, kaļķu, ķieģeļu, keramikas, celulozes, papīra un kartona, alumīnija, petroķīmisko produktu, amonjaka, slāpekļskābes, adipīnskābes, glioksāla un glioksālskābes ražošana, CO₂ uztveršana, transportēšana pa cauruļvadiem un CO₂ ģeoloģiska uzglabāšana.

Runājot par aviāciju, ES ETS darbības jomā no 2013. līdz 2016. gadam, kamēr Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija (ICAO) nebija pieņēmusi globālu pieeju, bija ietverti tikai lidojumi Eiropas Ekonomikas zonā. Lai atbalstītu Starptautiskās aviācijas radīto CO₂ emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēmas (CORSIA) izstrādi, 2017. gadā līdz 2023. gadam tika pagarināta darbības jomas attiecināšana tikai uz lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonas iekšienē (sk. 4. nodaļu).

ES ETS aptver oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas, kā arī slāpekļa oksīda (N₂O) emisijas, ko rada visu veidu slāpekļskābes, adipīnskābes, glioksālskābes un glioksāla ražošana, un perfluorogļūdeņražu (PFC) emisijas, ko rada alumīnija ražošana. Lai gan dalība ES ETS ir obligāta, dažās nozarēs ES ETS ir iekļautas tikai iekārtas, kas ir lielākas par noteiktu robežvērtību. Turklāt iesaistītās valstis no sistēmas var izslēgt mazas iekārtas (kas emitē mazāk nekā 25 000 tonnu CO_{2e}), ja ir ieviesti alternatīvi un līdzvērtīgi pasākumi. Ceturtajā posmā no ES ETS var izslēgt ļoti mazus emitētājus (kuru paziņotās emisijas pēdējos trijos gados nerasniedz 2500 tonnas CO_{2e}), ja pastāv vienkāršota monitoringa kārtība, kā izvērtēt to radīto emisiju daudzumu. Iesaistītās valstis ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā var iekļaut arī citas nozares un siltumnīcefekta gāzu emisijas (to sauc par brīvprātīgu iekļaušanu).

* Informācija par pirmo un otro ES ETS posmu ir pieejama saitē https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en.

Kā liecina ziņojumi, kurus iesaistītās valstis⁵ iesniegušas 2019. gadā saskaņā ar 21. pantu, 2018. gadā kopā bija 10 744 iekārtas, kurām izsniegtas atļaujas.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2018. gadā ES ETS aptvertajās iekārtās galvenokārt tika sadedzināts fosilais kurināmais. Tomēr 29 valstis ziņoja arī par biomasas izmantošanu 2181 iekārtā (20,3 % no visām iekārtām). Divas valstis (LI un MT) netika ziņojušas par jebkādu biomasas izmantošanu. Biomasas radītās kopējās emisijas 2018. gadā bija aptuveni 151 miljons tonnu CO₂ (9% no ES ETS ietvaros paziņotajām emisijām); tas ir nedaudz vairāk nekā 145 miljoni tonnu CO₂ 2017. gadā (8 % no ES ETS ietvaros paziņotajām emisijām). Turklāt 99,2 % no tām emisijas faktors bija nulle⁶. 2018. gadā neviena valsts netika ziņojusi, ka gaisa kuģu operatori izmanto biodegvielu, savukārt 2017. gadā vienīgi Zviedrija paziņoja, ka divi gaisa kuģu operatori izmanto biodegvielu.

Attiecībā uz iekārtu kategorijām, kas kuru pamatā ir emisiju daudzums gadā⁷, 2018. gada dati liecina, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, 72 % iekārtu ietilpst A kategorijā, 21 % — B kategorijā un 7 % — C kategorijā. Par 6113 iekārtām tika ziņots, ka tās ir “iekārtas ar zemu emisiju līmeni”⁸ (57 % no kopskaita).

Par ES ETS aptvertajām darbībām, kas papildus uzskaitītas kā darbības, kuru radītās emisijas nav CO₂ emisijas, ir ziņots, ka 12 valstīs (DE, FR, EL, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK un UK) ir izsniegtas atļaujas attiecībā uz primāro alumīniju un perfluoroglūdeņražiem (PFC), bet 20 valstīs (visās, izņemot CY, DK, EE, ES, IE, IS, LI, LU, LV, MT un SI) ir izsniegtas atļaujas attiecībā uz slāpekļskābes ražošanu un N₂O. Par pārējiem N₂O sektoriem — adipīnskābes ražošanu un glioksāla un glioksālskābes ražošanu — ir ziņots attiecīgi trijās (DE, FR, IT) un divās (DE, FR) valstīs. Tikai Norvēģija un Austrija paziņoja par CO₂ uztveršanas un uzglabāšanas darbībām.

Tāpat kā iepriekšējā gadā, septiņas valstis (ES, FR, HR, IS, IT, SI, UK) ir izmantojušas iespēju ES ETS neiekļaut mazos emitētājus saskaņā ar ES ETS direktīvas 27. pantu. 2018. gadā ES ETS netika attiecināta aptuveni uz 2,92 miljoniem tonnu CO₂ (aptuveni 0,17 % no kopējām verificētajām emisijām, salīdzinot ar 0,16 % gadu iepriekš).

⁵ Atsaucoties uz 21. pantā paredzētajiem ziņojumiem, ar apzīmējumu “iesaistītās valstis” vai vienkārši “valstis” saprot 28 ES dalībvalstis, kā arī EEZ valstis (Islandi, Norvēģiju un Lihtenšteinu).

⁶ ES ETS sistēmā biomasas emisijas faktors ir nulle, ja tiek izpildīta termina “biomasa” definīcija un ja (attiecībā uz biokurināmo vai bioloģisko šķidro kurināmo) tiek ievēroti Direktīvas 2009/28/EK (Atjaunojamo energoresursu direktīva) 17. panta 1. punktā noteiktie ilgtspējības kritēriji. Par emisijām, kurām ir nulles vērtība, nav jānodod kvotas. 2019. gadā saskaņā ar 21. pantu iesniegtajos ziņojumos trīs iesaistītās valstis (LV, LT un DK) paziņoja tikai par nulles faktora biomasas enerģijas saturu, bet ne par faktiskajām emisijām. Tāpēc to emisijas nav ņemtas vērā norādītajā kopējā daudzumā.

⁷ C kategorijā ietilpst iekārtas, kas emitē vairāk nekā 500 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā, B kategorijā — iekārtas, kas emitē no 50 000 līdz 500 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā, bet A kategorijā — iekārtas, kas emitē mazāk nekā 50 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā. Sk. Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 (2012. gada 21. jūnijs) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

⁸ A kategorijas iekārtām ir noteikts apakšiedalījums “iekārtas ar zemu emisiju līmeni”, kas piemērojams tām iekārtām, kuras emitē mazāk nekā 25 000 tonnu CO₂ ekvivalenta gadā (sk. Regulas (ES) Nr. 601/2012 47. panta 2. punktu).

Kā liecina saskaņā ar 21. pantu 2019. gadā iesniegtie ziņojumi, līdz šim astoņas valstis (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT, NL) ir izmantojušas Monitoringa un ziņošanas regulas (MZR)⁹ 13. pantā paredzēto iespēju atļaut stacionārām iekārtām izmantot vienkāršotus monitoringa plānus gadījumos, kad risks ir zems. Attiecībā uz gaisa kuģu operatoriem, kuru radīto emisiju līmenis ir zems, par šā noteikuma izmantošanu 2018. gadā ziņoja trīs valstis (BE, IS un PL).

2018. gadā tika paziņots, ka 655 gaisa kuģu operatoriem ir monitoringa plāns (2017. gadā bija 541 šāds operators, bet 2016. gadā — 503). Jāatzīmē, ka 50 % (328) no ziņojumos iekļautajiem operatoriem bija komerciāli, bet atlikušie 50 % (327) — nekomerciāli¹⁰. Par maziem emitentiem kvalificējās kopā 287 operatori (44 %) (2017. gadā tādi bija 280 (52 %), bet 2016. gadā — 249 (50 %)).

2.2. Savienības reģistrs un Eiropas Savienības darījumu žurnāls (*EUTL*)

Savienības reģistrā un Eiropas Savienības darījumu žurnālā (*EUTL*) tiek izsekotas vispārīgo un aviācijas kvotu īpašumtiesības, reģistrējot kontos īpašumā esošos daudzumus un darījumus starp kontiem. Tos pārvalda un uztur Komisija, savukārt nacionālo reģistru administratori ES ETS iesaistītajās valstīs joprojām darbojas kā kontaktpunkts kontu pārstāvjiem (uzņēmumiem vai fiziskām personām). Stacionāro iekārtu un gaisa kuģu operatoru konti atrodas Savienības reģistrā, savukārt *EUTL* automātiski pārbauda, reģistrē un atļauj visus darījumus starp kontiem, tādējādi nodrošinot, ka visi pārskaitījumi atbilst ES ETS noteikumiem.

Savienības reģistrā un *EUTL* reģistrētie dati ir svarīgs informācijas avots dažāda veida ETS ziņojumiem, piemēram, tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītāja aprēķināšanai (sk. 3.3. nodaļu), un Eiropas Vides aģentūras (EVA) ziņojumiem. *EUTL* arī nodrošina ES ETS pārredzamību, publicējot* informāciju par stacionāro iekārtu un gaisa kuģu operatoru atbilstību ETS noteikumiem.

* *EUTL* publicētā informācija ir sniegta vietnē <https://ec.europa.eu/clima/ets/>.

Savienības reģistrs un *EUTL* 2018. gadā pilnībā funkcionēja 365 dienas gadā visu diennakti, un tikai īslaicīgi — kopā aptuveni uz 26 stundām — tā darbība bija pārtraukta tehnisku uzlabojumu veikšanai.

⁹ Komisijas Regula (ES) Nr. 601/2012 (2012. gada 21. jūnijs) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

¹⁰ Komerciāls gaisa kuģu operators ir, piemēram, pasažieru aviosabiedrība, kas sniedz pakalpojumus plašai sabiedrībai. Nekomerciāls gaisa kuģu operators ir, piemēram, gaisa kuģa privātpašnieks.

No 2019. gada 1. janvāra Komisija apturēja¹¹ visus procesus saistībā ar kvotu iedalīšanu bez maksas, izolīšanu un apmaiņšanu pret starptautiskajiem kredītiem attiecībā uz Apvienoto Karalisti saskaņā ar aizsardzības pasākumiem¹² ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES.

2019. gada martā tika pieņemta Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1122¹³, ar ko tika paredzēti noteikumi par Savienības reģistra darbību nākamajā ES ETS tirdzniecības periodā (2021–2030). Ar minēto regulu tiek nodrošināta Savienības reģistra atbilstība ceturtā posma prasībām, kas noteiktas ar pārskatīto ES ETS direktīvu, piemēram, ir koriģēta funkcionalitāte tā, lai kvotas būtu derīgas uz neierobežotu termiņu un tās varētu izmantot vienīgi tam, lai segtu emisijas, sākot no pirmā gada tajā desmit gadu periodā, kurā tās tika piešķirtas, un nodrošināts, ka starptautiskos kredītus no 2021. gada nevar izmantot emisiju segšanai. Turklāt ar jauno regulu noteikumi, ar ko regulē Savienības reģistra darbību, tiek pieskaņoti prasībām, kas noteiktas finanšu tirgus tiesību aktos, jo no 2018. gada 3. janvāra emisijas kvotas tika klasificētas kā “finanšu instrumenti” saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES¹⁴, un pārskatītajos datu aizsardzības noteikumos.

3. OGLEKĻA TIRGUS DARBĪBA 2018. GADĀ

Šajā nodaļā ir sniegta informācija par aspektiem saistībā ar ES ETS kvotu piedāvājumu un pieprasījumu. Iedaļā par piedāvājumu ir sniegta informācija par maksimālo robežvērtību, bezmaksas kvotu iedali, programmu *NER300* (tostarp gatavošanos gaidāmā Inovāciju fonda darbībai), izolēm, elektroenerģijas un siltuma ražošanas nozarei piešķirto atkāpi no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izsoļu ceļā (10.c pants), starptautisko kredītu izmantošanu, kā arī nodaļa par netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmām.

Attiecībā uz pieprasījumu ir sniegta informācija par verificēto emisiju skaitu un kvotu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošanas metodēm oglekļa tirgū, izmantojot tirgus stabilitātes rezervi (TSR).

¹¹ Komisijas Lēmums C(2018) 8707 (2018. gada 17. decembris) par norādījumu centrālajam administratoram uz laiku apturēt to attiecīgo Apvienotās Karalistes procesu akceptēšanu Eiropas Savienības darījumu žurnālā, kas saistīti ar iedalīšanu bez maksas, izolīšanu un apmaiņšanu pret starptautiskajiem kredītiem.

¹² Komisijas Regula (ES) 2018/208 (2018. gada 12. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 389/2013, ar ko izveido Savienības reģistru (OV L 39/3, 13.2.2018., 3. lpp.).

¹³ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/1122 (2019. gada 12. marts), ar ko attiecībā uz Savienības reģistra darbību papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 177, 2.7.2019., 3. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES.

3.1. Piedāvājums: apgrozībā laistās kvotas

3.1.1. Maksimālā robežvērtība

Maksimālā robežvērtība ir absolūtais SEG daudzums, ko ETS aptvertās struktūras var emitēt, un tā noteikta, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegts emisiju samazinājuma mērķrādītājs un ka tas atbilst tirdzniecības periodā apgrozībā laisto kvotu skaitam. Trešajā posmā piemēro kopīgu maksimālo robežvērtību ES mērogā, ar ko aizstāj iepriekšējo — nacionālo maksimālo robežvērtību — sistēmu.

2013. gadā noteiktā stacionāro iekārtu emisiju maksimālā robežvērtība bija 2 084 301 856 kvotas. Šī maksimālā robežvērtība ik gadu samazinās atbilstoši lineārajam samazinājuma koeficientam, kas ir 1,74 % no vidējā kopējā to kvotu daudzuma, kas ik gadu izdotas 2008.–2012. gadā, tādējādi nodrošinot, ka to kvotu skaits, kuras stacionārās iekārtas var izmantot, 2020. gadā būs par 21 % mazāks nekā 2005. gadā.

Aviācijas nozarei sākotnēji noteiktā maksimālā robežvērtība bija 210 349 264 aviācijas kvotu gadā, un tas ir par 5 % mazāk par vidējo aviācijas emisiju gada līmeni 2004.–2006. gadā. 2014. gada 1. janvārī līdz ar Horvātijas pievienošanos ES ETS minētā maksimālā robežvērtība palielinājās par 116 524 aviācijas kvotām. Bija iecerēts, ka šī maksimālā robežvērtība atspoguļos 2008. gada tiesību aktu*, ar kuru tika noteikts, ka ES ETS ir jāattiecinā uz visiem lidojumiem uz EEZ, no tās un tās robežās. Tomēr uz laiku — no 2013. gada līdz 2016. gadam — ES ETS aptvēra tikai lidojumus Eiropas Ekonomikas zonā, lai atbalstītu ICAO tāda globāla pasākuma izstrādē, kura nolūks ir stabilizēt starptautiskās aviācijas radītās emisijas, noturot tās 2020. gada līmenī. Tādēļ 2013.–2016. gadā apgrozībā laisto aviācijas nozares kvotu skaits bija ievērojami mazāks par sākotnējo maksimālo robežvērtību. 2017. gadā, lai atbalstītu ICAO globālā pasākuma izstrādi, šis ierobežojums (tikai EEZ iekšējo lidojumu iekļaušana ES ETS) tika pagarināts līdz 2023. gadam (sk. 4. nodaļu).

* Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/101/EK (2008. gada 19. novembris), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai aviācijas darbības iekļautu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā.

Tālāk dotajā 1. tabulā ir norādītas stacionāro iekārtu maksimālās robežvērtības un aviācijas kvotu daudzums, kas laists apgrozībā¹⁵ katrā ES ETS trešā posma gadā.

¹⁵ Kopš 2013. gada apgrozībā laisto aviācijas kvotu skaitu nosaka augšupēja pieeja, kurā par pamatu izmanto bez maksas iedalāmās kvotas (ko nosaka pēc līmeņatzīmēm, kuru pamatā ir operatoru darbība EEZ). Pēc tam atvasina izolīto kvotu skaitu pēc principa, ka bez maksas ir jāiedala 85 % (šai daļā ir iekļauta arī īpaša rezerve, no kuras vēlāk piešķir kvotas ātri augošiem gaisa kuģu operatoriem un jauniem dalībniekiem) no kopskaita, bet jāizsola — 15 %.

1. tabula. ES ETS maksimālā robežvērtība 2013.–2020. gadā

Gads	Gada maksimālā robežvērtība (iekārtām)	Gadā apgrozībā laistās aviācijas kvotas¹⁶
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 625
2019	1 854 716 381	35 172 897 ¹⁷
2020	1 816 452 135	

¹⁶ Aktualizētie skaitļi papildus bez maksas iedalītajiem un izsolītajiem apjomiem ietver arī starptautisko kredītu apmaiņu.

¹⁷ Iekļauta informācija no 2019. gada aviācijas izsoļu kalendāra. Apvienotās Karalistes dati par 2019. gadu nav iekļauti sakarā ar Komisijas pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES (sk. 2.2. nodaļu).

3.1.2. Izdotās kvotas

3.1.2.1. Bezmaksas kvotu iedale

Lai gan trešajā posmā ES ETS izsole ir kvotu standarta piešķiršanas metode, kvotas lielā skaitā iedala bez maksas. Piemēro šādus principus:

- elektroenerģijas ražošanas nozare nesaņem bezmaksas kvotas;
- bezmaksas kvotas apstrādes rūpniecībai sadala atbilstoši ES mērogā saskaņotiem noteikumiem;
- bezmaksas iedale balstās uz snieguma līmeņatzīmēm, kuru mērķis ir stimulēt SEG emisiju samazināšanu un inovāciju un atalgot visefektīvākās iekārtas;
- attiecībā uz jaunām rūpnieciskām iekārtām un iekārtām, kas būtiski palielina jaudu, ir izveidota ES mēroga jaunu iekārtu rezerve (*NER*), kurā nonāk 5 % no visām trešā posma kvotām.

Bezmaksas kvotas rūpnieciskām iekārtām iedala, lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzes risku (uzņēmumi pārvirza ražošanu uz trešām valstīm, kurās nav tik stingru ierobežojumu attiecībā uz SEG emisijām, un tādējādi var palielināties to kopējās emisijas). Nozares un apakšnozares, kuras uzskata par pakļautām būtiskam oglekļa emisiju pārvirzes riskam, ir iekļautas oglekļa emisiju pārvirzes sarakstā*. Lai gan šis saraksts sākotnēji aptvēra 2015.–2019. gadu, ar pārskatīto ES ETS direktīvu tā spēkā esamība tika pagarināta līdz 2020. gada 31. decembrim.

* Pašlaik spēkā esošais oglekļa emisiju pārvirzes saraksts ir pieejams vietnē <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32014D0746>.

Trešajā posmā aptuveni 43 % no kopējā pieejamā kvotu skaita tiks iedalīti bez maksas, savukārt dalībvalstu izsolāmo kvotu īpatsvars būs aptuveni 57 %.

Jaunu iekārtu rezervē (*NER*) pēc 300 miljonu kvotu atskaitīšanas programmas *NER300* vajadzībām sākotnēji bija 480,2 miljoni kvotu. Līdz 2019. gada jūnijam bija rezervēti 167,9 miljoni kvotu 937 iekārtām uz visu trešā posma īstenošanas laiku. Atlikušo *NER* veido 312,3 miljoni kvotu. Ir sagaidāms, ka liels skaits šo kvotu netiks iedalītas. Tās trešā posma beigās tiks iekļautas tirgus stabilitātes rezervē (*TSR*), bet 200 miljonus no tām izmantos, lai izveidotu ceturrtā posma tirgus stabilitātes rezervi.

Līdz 2019. gada jūnija beigām bez maksas iedalīto kvotu skaits tika samazināts par aptuveni 457 miljoniem tādu iekārtu dēļ, kas pārtrauca vai samazināja ražošanu vai ražošanas jaudu salīdzinājumā ar to, pēc kuras sākumā tika aprēķinātas trešajā posmā iedalāmās kvotas.

2. tabula. 2013.–2019. gadā rūpniecībai bez maksas piešķirto kvotu skaits (miljonos)¹⁸

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bez maksas iedalītās kvotas¹⁹ (ES28 + EEZ EBTA valstis)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1 ²⁰
Kvotas, kas iedalītas no jaunu iekārtu rezerves (ieguldījumi jaunās nozarēs un jaudas palielināšana)	11,7	15,3	18,6	21,8	23,4	23,6	22,9
Bezmaksas kvotas, kas nav iedalītas tāpēc, ka ir pārtraukta vai mainīta ražošana vai ražošanas jauda	40,1	58,9	70,8	67,5	71,6	75,9	71,9

Tā kā pieprasījums pēc bezmaksas kvotām pārsniedza pieejamo daudzumu, visām iekārtām, uz ko attiecas ES ETS, iedalāmo kvotu daudzums tika samazināts par vienādu procentuālo daļu, piemērojot “starpnozaru korekcijas koeficientu (*CSCF*)”²¹. 2017. gadā tika pārskatītas sākotnējās *CSCF* vērtības²².

Lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzes risku, bezmaksas kvotu iedale turpināsies pēc 2020. gada, balstoties uz atjauninātām līmeņatzīmju vērtībām, kas iegūtas, par pamatu ņemot 10 % ES visefektīvāko iekārtu sniegumu. Tas, kādā mērā nozares apdraud oglekļa emisiju pārvirze, ir aplēsts, balstoties uz kombinētu rādītāju, kurā nozares tirdzniecības ar trešām valstīm intensitāte ir reizināta ar nozares emisiju intensitāti. Balstoties uz šo izvērtējumu, Komisija 2019. gada februārī pieņēma oglekļa emisiju pārvirzes sarakstu nākamajam tirdzniecības periodam²³, kas būs spēkā visa ceturtnā posma laikā.

Lai atspoguļotu tehnoloģijas un inovāciju progresu, līmeņatzīmju vērtības ceturtnajā posmā tiks divreiz atjauninātas, pamatojoties uz reāliem datiem. Par iekārtām, kas tika pieteiktas bezmaksas kvotām pirmajā iedales periodā (2021–2025), nepieciešamie dati bija jāiesniedz kompetentajām iestādēm līdz 2019. gada 30. maijam. Komisija izmantos šos datus, lai

¹⁸ Skaitļi balstās uz dalībvalstu paziņojumiem, kas saņemti līdz 2019. gada jūnijam, un tie var mainīties sakarā ar vēlāk iesniegtiem paziņojumiem.

¹⁹ Sākotnējais apmērs pirms tālāk norādītajiem samazinājumiem.

²⁰ Apvienotās Karalistes kvotas (pavisam 48,0 miljoni kvotu par 2019. gadu) nav iekļautas sakarā ar Komisijas pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES (sk. 2.2. nodaļu).

²¹ Komisijas Lēmums 2013/448/ES (OV L 240, 7.9.2013., 27. lpp.).

²² Komisijas Lēmums 2017/126/ES (OV L 19, 25.1.2017., 93. lpp.).

²³ Komisijas Deleģētais lēmums (ES) 2019/708, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=LV>.

aprēķinātu katrai iekārtai pienākošās kvotas un atjauninātu līmeņatzīmju vērtības 2021.–2025. gadam. Deleģētais akts, ar ko pārskata bezmaksas kvotu iedales noteikumus 2021.–2030. gadam, tika pieņemts 2018. gada decembrī²⁴, savukārt darbs pie līmeņatzīmju vērtību aktualizēšanas 2021.–2025. gadam ir sācies (sk. pielikuma 7. papildinājumu).

Ceturtajā posmā atsevišķām iekārtām iedalītās kvotas tiks operatīvi koriģētas, lai atspoguļotu būtisku darbības apjoma pieaugumu vai samazinājumu. Lai novērstu manipulācijas ar kvotu iedales korekcijas sistēmu un tās ļaunprātīgu izmantošanu un izvairītos no nepamatota administratīvā sloga, Komisija pieņems īstenošanas aktu, kurā definēs sīkākus korekcijas noteikumus (sk. pielikuma 7. papildinājumu).

²⁴ Komisijas Deleģētais lēmums (ES) 2019/331, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=LV>.

3.1.2.2. Programma *NER300* un Inovāciju fonds

Programma *NER300* ir inovatīvu mazoglekļa enerģētikas demonstrējumu projektu finansēšanas liela mēroga programma. Tās mērķis ir demonstrēt videi drošas oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas (*CCS*) un inovatīvas atjaunojamo energoresursu (*AER*) tehnoloģijas izmantošanai komerciālā mērogā Eiropas Savienībā. Programma *NER300* tika finansēta, monetizējot 300 miljonus emisijas kvotu no *NER*. Līdzekļi tika piešķirti projektiem, kas atlasīti divās uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus kārtās — 2012. gada decembrī un 2014. gada jūlijā.

Inovāciju fonds ir viens no diviem mazoglekļa mehānismiem, kas ar pārskatīto ES ETS direktīvu ir izveidoti ceturtajam posmam. Tas konkursa kārtībā atbalstīs novatorisku tehnoloģiju un revolucionāru inovāciju izstrādi sākotnējā tirgus stadijā un to komerciāla mēroga demonstrēšanu nozarēs, uz kurām attiecas ES ETS, tostarp inovatīvus atjaunojamos energoresursus, energoietilpīgas nozares, oglekļa dioksīda uztveršanu un izmantošanu (*CCU*), kā arī enerģijas uzkrāšanu. Tas tiks finansēts no vismaz 450 miljonu kvotu izsolīšanas un *NER300* programmas neizmaksātā budžeta. Pašlaik tiek gatavots pirmais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus 2020. gadā.

Abu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus *NER300* rezultātā kopumā tika piešķirts 2,1 miljards EUR 38 *AER* projektiem un 1 *CCS* projektam 20 ES dalībvalstīs. No tiem darbojas 7 projekti: bioenerģijas projekti *BEST* Itālijā un *Verbiostraw* Vācijā, sauszemes vējparka projekti *Windpark Blaiken* Zviedrijā un *Windpark Handalm* Austrijā, atkrastes vējparka projekti *Veja Mate* un *Nordsee One* Vācijā, kā arī viedtīkla projekts *Puglia Active Network* Itālijā.

Ir sagaidāms, ka 5 projekti, kas izvēlēti no pirmā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, sāks darboties līdz 2019. gada beigām, savukārt 4 projektos no otrā uzaicinājuma tiek turpināts sagatavošanās darbs, lai to darbība tiktu uzsākta līdz 2021. gada 30. jūnijam. Ņemot vērā sarežģīto ekonomisko un politisko kontekstu kopš programmas *NER300* izveides, 19 projektiem neizdevās piesaistīt pietiekamu papildu finansiālo atbalstu un tie tika atsaukti, kas atbrīvoja pavisam 1,358 miljardus EUR citām vajadzībām. Vēl 4 projekti atrodas dažādos attīstības posmos.

Ar grozīto *NER300* lēmumu²⁵ tika atļauts atcelto projektu neiztērētos līdzekļus (līdz šim — 623 miljoni EUR) reinvestēt esošos finanšu instrumentos, t. i., *InnovFin* enerģētikas demonstrējumu projektos (*EDP*) un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instrumentā — šos abus instrumentus pārvalda Eiropas Investīciju banka. Tas ļaus maksimāli izmantot ieguvumus no *NER300* programmas un piesaistīt papildu privātās investīcijas mazoglekļa inovācijai.

Līdz šim ir izraudzīti 3 projekti, kas *InnovFin* *EDP* kontekstā gūs labumu no neizmantotajiem *NER300* līdzekļiem; šā atbalsta apmērs būs aptuveni 73 miljoni EUR (sk. pielikuma 9. papildinājumu).

²⁵ Komisijas Lēmums (ES) 2017/2172 (2017. gada 20. novembris), ar ko Lēmumu 2010/670/ES groza attiecībā uz to, kā izlietojami neizmaksātie ieņēmumi no pirmā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus.

Līdzekļi, kas atbrīvojas, jo projekti, kuri bija izraudzīti otrajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, tikuši atsaukti (līdz šim — 735,5 miljoni EUR), tiks pievienoti resursiem, kas pieejami Inovāciju fondam.

3. tabula. *NER300* projekti, kam finansējums piešķirts saskaņā ar pirmo un otro uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus²⁶

	1. uzaicinājums iesniegt priekšlikumus	2. uzaicinājums iesniegt priekšlikumus
Projekti sagatavošanas stadijā	6	7
Projekti, kas jau darbojas	6	1
Atsauktie projekti	8	11
<i>Kopā</i>	20	19

Visticamāk, ceturtajā posmā kopējie resursi, kas Inovāciju fonda ietvaros būs pieejami inovatīvu tehnoloģiju un kardinālu inovāciju demonstrēšanai, ievērojami pārsniegs 2,1 miljardu EUR, kas bija pieejami *NER300*²⁷. 2019. gada februārī tika pieņemta Deleģētā regula²⁸ par Inovāciju fonda darbību. Uz šā fonda atbalstu varēs pretendēt visu dalībvalstu projekti, arī neliela mēroga projekti.

Lai uzlabotu informētību par Inovāciju fondu, Komisija 2019. gadā un 2020. gada pirmajā pusē aktīvi strādās pie nozares un dalībvalstu informēšanas, lai apspriestu katrai nozarei svarīgākos jautājumus saistībā ar projektu īstenošanu un atlasī. Pirmais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus Inovāciju fonda ietvaros ir paredzēts 2020. gadā, un tam sekos regulāri uzaicinājumi līdz 2030. gadam.

²⁶ Atbilstoši Komisijas Lēmumam 2010/670/ES — projektiem, kuriem finansējums piešķirts saskaņā ar pirmo uzaicinājumu, galīgais lēmums par ieguldījumiem bija jāpieņem līdz 2016. gada beigām, bet projektiem, kuriem finansējums piešķirts saskaņā ar otro uzaicinājumu, — līdz 2018. gada jūnija beigām.

²⁷ Fondam pieejamo 450 miljonu kvotu vērtība būs atkarīga no oglekļa cenas. Pieņemot, ka kvotas vidējā cena būs 25 EUR, fonda resursu summa būs 11,3 miljardi EUR.

²⁸ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/856 (2019. gada 26. februāris), ar ko attiecībā uz Inovāciju fonda darbību papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 140, 28.5.2019., 6.–17. lpp.).

3.1.2.3. Netiešo oglekļa izmaksu kompensācija

Papildus kvotu bezmaksas iedalei, lai segtu tiešās oglekļa izmaksas, ES dalībvalstis var piešķirt valsts atbalstu, lai dažām elektroietilpīgām nozarēm kompensētu netiešās oglekļa izmaksas, t.i., izmaksas, kas radušās palielinātu elektroenerģijas cenu dēļ, jo elektroenerģijas ražotāji kvotu iepirkšanas izmaksas uzliek uz patērētāju pleciem.

Lai nodrošinātu to, ka netiešās oglekļa izmaksas tiek kompensētas visās dalībvalstīs vienādi, un līdz minimumam samazinātu konkurences kropļojumus iekšējā tirgū, Komisija ir pieņēmusi ES ETS valsts atbalsta pamatnostādnes*, kas ir spēkā līdz 2020. gada beigām. Pamatnostādnēs cita starpā ir noteiktas atbalsttiesīgās nozares un netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas maksimālās summas.

Ar pārskatīto ETS direktīvu dalībvalstīm tiek atļauts ceturtajā posmā turpināt kompensēt netiešās oglekļa izmaksas, kā arī tiek paredzēti stingrāki pārredzamības un ziņošanas noteikumi. Tāpēc Komisija ir ierosinājusi pārskatīt ES ETS Valsts atbalsta pamatnostādnes nākamajam tirdzniecības periodam (sk. pielikuma 7. papildinājumu). Šā procesa ietvaros Komisija, balstoties uz 2019. gada sākumā notikušo apspriešanos ar ieinteresētajām personām un dalībvalstīm, pārskatīs gan atbalsttiesīgo nozaru sarakstu, gan faktorus, kas nosaka maksimālo atbalsta summu.

* Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada (OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.).

Līdz šim Komisija ir apstiprinājusi 13²⁹ netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmas 12 dalībvalstīs. 2018. gadā pirmo reizi tika veikta kompensāciju izmaksa Valonijas shēmā un Luksemburgas shēmā. Spānijas valdība paziņoja Komisijai par savas shēmas pārskatīšanu nolūkā palielināt savu budžetu. 2019. gadā Polija paziņoja Komisijai par pasākuma projektu un saņēma valsts atbalsta atļauju shēmai, kurā atbalsta izmaksāšana sāksies 2020. gadā par netiešajām izmaksām, kas radušās 2019. gadā.

ES ETS direktīva nosaka, ka trijos mēnešos pēc katra gada beigām dalībvalstis, kas ieviesušas netiešo izmaksu kompensēšanas shēmu, viegli pieejamā formā dara sabiedrībai pieejamu informāciju par kopējo sniegtās kompensācijas summu, kā arī tās sadalījumu pa attiecīgajām nozarēm un apakšnozarēm.

Tālāk dotajā 4. tabulā ir sniegts kopsavilkums par dalībvalstu publicētajiem datiem par 2018. gadā izmaksātajām kompensācijām.

²⁹ Turklāt ir pieņemti grozījumi Francijas un Spānijas shēmās.

4. tabula. Dalībvalstu 2018. gadā izmaksātās netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas³⁰

Dalībvalsts	Shēmas darbības ilgums	2018. gadā izmaksātā kompensācija par netiešajām izmaksām, kas radušās 2017. gadā (miljonos EUR)	Saņēmēju (iekārtu) skaits	Ieņēmumi no izsolēm 2017. gadā (izņemot aviācijas kvotas, miljonos EUR)	Netiešo izmaksu kompensēšanai izlietotā izsoļu ieņēmumu daļa (procentos)
Apvienotā Karaliste	2013–2020	22,36 ³¹	60 ³²	1607 ³³	3,7 %
DE	2013–2020	202	891	1141,7	17,6 %
BE (FL)	2013–2020	31,7	106	143,5	27,3 %
BE (WL)	2017–2020	7,5	30		
NL	2013–2020	36,9	96	189	19,5 %
EL	2013–2020	16,8	50	196,6	8,5 %
LT	2014–2020	0,24	1	31,4	0,8 %
SK	2014–2020	10	7	87	11,4 %
FR	2015–2020	98,7	296	309,8	31,8 %
FI	2016–2020	26,7	58	94,6	28,2 %
ES	2013–2015	6	151	488,8	12,2 %
LU	2018–2020	3,4	2	6,8	50 %

Kopējās netiešo izmaksu kompensācijas, kuras 2018. gadā izmaksāja 11 dalībvalstis³⁴, bija aptuveni 462 miljoni EUR, kas ir aptuveni 11 % no šo dalībvalstu ieņēmumiem no izsolēm. Dalībvalstis, kurās ir izveidotas kompensācijas shēmas, kopā veido aptuveni 70 % no ES IKP. Lielākās kompensācijas saņēma ķīmiskās rūpniecības nozare, krāsaino metālu nozare, dzelzs un tērauda nozare.

Viens no pārskatītās ES ETS direktīvas pārredzamības noteikumiem paredz, ka dalībvalstīm, kas vairāk nekā 25 % no izsoļu ieņēmumiem jebkurā gadā ir iztērējušas netiešo izmaksu kompensēšanai, ir jāpublicē ziņojums, kurā izklāstīti šā apjoma pārsniegšanas iemesli. Dati

³⁰ Informācija par izmaksātajām kompensācijām un saņēmēju skaitu ir balstīta uz Direktīvas (ES) 2018/410 10.a panta 6. punktā noteikto ziņošanas pienākumu.

³¹ 19,7 miljoni GBP (par netiešajām izmaksām, kas radušās 2018. gadā), balstoties uz vidējo EUR/GBP valūtas kursu 1,1355.

³² Apvienotā Karaliste nav ziņojusi par iekārtām, bet gan par uzņēmumiem.

³³ Piezīme: Apvienotā Karaliste ir izmaksājusi 2019. gada atbalstu par netiešajām izmaksām, kas radušās 2018. gadā. Šā iemesla dēļ attiecībā uz Apvienoto Karalisti ir norādīti 2018. gada ieņēmumi no izsolēm.

³⁴ Polija nav ietverta, jo tā atbalstu par netiešajām izmaksām, kas radušās 2019. gadā, sāks izmaksāt 2020. gadā.

par izsoļu ieņēmumiem 2017. kalendārajā gadā liecina, ka 2018. gadā četras valstis pārsniedza 25 % limitu³⁵.

3.1.2.4. Kvotu izolēšana

Trešajā posmā kvotu piešķiršanas standarta režīms ir izolēšana. Primāri izsoles tiek reglamentēta ar Izsoļu regulu*, kurā ir noteikts laika grafiks, administrēšana un citi aspekti, kas būtu jāievēro izsoļu rīkošanā, lai nodrošinātu atklātu, pārredzamu, saskaņotu un nediskriminējošu izolēšanas procesu.

* Komisijas Regula (ES) Nr. 1031/2010 (2010. gada 12. novembris) par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu izsoļu laika grafiku, administrēšanu un citiem aspektiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (OV L 302, 18.11.2010., 1. lpp.).

2018. gadā Izsoļu regula tika grozīta³⁶, lai atkārtoti ieceltu *European Energy Exchange (EEX)* kā Vācijas atsevišķo izsoles platformu un ļautu monetizēt pirmo kopu — 50 miljonus kvotu no tirgus stabilitātes rezerves — Inovāciju fonda finansēšanai 2020. gadā.

Komisija 2019. gada augustā pieņēma vēl vienu Izsoļu regulas grozījumu, lai noteiktu kvotu izolēšanas kārtību un projektu vadību Inovāciju fonda un Modernizācijas fonda ietvaros ceturtajā posmā. Šis grozījums arī atspoguļo ES ETS kvotu klasificēšanu par finanšu instrumentiem saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem (FITD 2).

Saskaņā ar ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem (sk. 2.2. nodaļu) kvotas, kuras par 2018. gadu izdevusi Apvienotā Karaliste, tika pieņemtas nodošanai, bet par 2019. gadu Apvienotās Karalistes vārdā kvotas nav izolētas.

2018. gadā izsoles notika šādās izsoles platformās:

- *EEX*, kas darbojas kā kopējā izsoles platforma 25 dalībvalstīm, kuras piedalās kopējā iepirkuma procedūrā, un Polijai, kas izvēlējās nepiedalīties kopējā iepirkuma procedūrā, bet vēl nav iecēlusi atsevišķu izsoles platformu. No 2016. gada 5. septembra *EEX* rīko izsoles kā otrā kopējā izsoles platforma, kas iecelta 2016. gada 13. jūlijā;
- *EEX*, kas darbojas kā Vācijas atsevišķā izsoles platforma;
- *ICE*, kas darbojas kā Apvienotās Karalistes atsevišķā izsoles platforma.

Islande, Lihtenšteina un Norvēģija kvotas ir sākušas izolēt 2019. gada jūnijā — pēc tam, kad tika grozīts EEZ līgums, lai ļautu tām piedalīties kopējās izsoles platformas kopējā iepirkumā. Pēc vienošanās ar šīm trim valstīm to 2013.–2018. gada izolējamais apjoms ir sadalīts uz 2019. un 2020. gadu, lai nodrošinātu stabilu un paredzamu kvotu piedāvājumu

³⁵ 2018. gada izmaksas ar 2017. gada izsoļu ieņēmumiem ir jāsālīdzina tādēļ, ka 2018. gada izmaksas kopumā ir kompensācija par netiešajām izmaksām, kas 2017. kalendārajā gadā radušās patērētājiem.

³⁶ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/7 (2018. gada 30. oktobris), ar ko Regulu (ES) Nr. 1031/2010 groza attiecībā uz 50 miljonu neiedalīto tirgus stabilitātes rezerves kvotu izolēšanu inovācijas fonda vajadzībām un iekļauj sarakstā izsoles platformu, kas jāieceļ Vācijai (OV L 2, 4.1.2019., 1.–5. lpp.).

tirgū un lai izvairītos no šī papildu piedāvājuma izraisītām nelabvēlīgām sekām oglekļa tirgū. Tādēļ pārskatītie 2019. un 2020. gada izsoļu kalendāri ietver daļu no iepriekšējā apjoma, kas netika iekļauts izsolēs.

2018. gadā *EEX*, kas darbojās 27 dalībvalstu vārdā, izsolīja 89 % no visām izsolītajām kvotām, savukārt *ICE* Apvienotās Karalistes vārdā izsolīja 11 % no visām kvotām. Līdz 2019. gada 30. jūnijam bija notikušas vairāk nekā 1480 izsoles.

Tālāk dotajā 5. tabulā ir sniegts pārskats par to, cik daudz kvotu³⁷ *EEX* un *ICE* izsolīja līdz 2019. gada 30. jūnijam; pārskatā iekļautas arī vispārīgo kvotu agrīnās izsoles³⁸.

5. tabula. 2012.-2019. gadā izsolīto trešā posma kvotu kopējais daudzums

Gads	Vispārīgās kvotas	Aviācijas kvotas
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019 (līdz 2019. gada 30. jūnijam) ³⁹	292 975 500	2 032 500

Avots: *EEX*.

2019. gada rādītāji atspoguļo sekas, kuras radīja tirgus stabilitātes rezerves stāšanās spēkā 2019. gada janvārī, kas būtiski samazināja izsoļu piedāvājumu 2019. gadā (sk. 3.3. nodaļu). Izsoles lielākoties noritēja sekmīgi, izsoles līdzsvara cenas parasti bija cieši pietuvinātas sekundārā tirgus cenām.

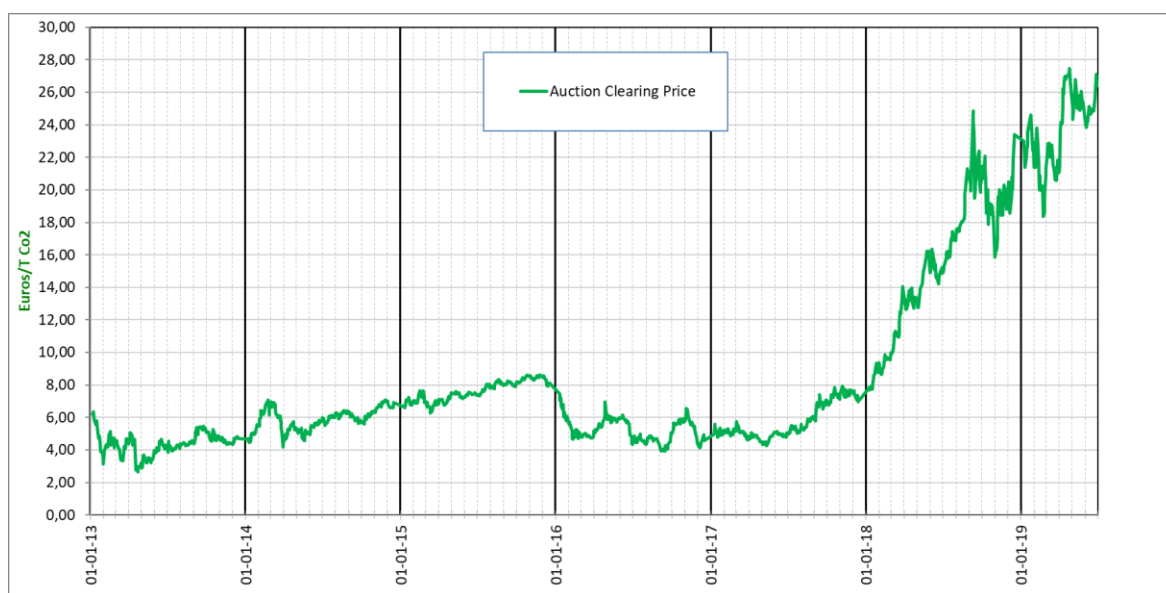
No 2018. gada janvāra līdz 2019. gada jūnijam piecas izsoles tika atceltas vai nu tādēļ, ka netika sasniegta rezerves cena, vai tādēļ, ka izsolē kopējais solījuma apjoms bija mazāks par izsolīto apjomu. Ieskaitot šīs piecas izsoles, kopumā tika atceltas 12 no vairāk nekā 1480 izsolēm, kas notikušas kopš 2012. gada beigām. Pārskats par izsoļu līdzsvara cenām no 2013. gada līdz 2019. gada 30. jūnijam ir sniegts 1. attēlā.

³⁷ Vispārīgo kvotu daudzums ir noteikts, ņemot vērā Lēmumu Nr. 1359/2013/ES. Aviācijas kvotu daudzums ir noteikts, ņemot vērā Lēmumu Nr. 377/2013/ES un Regulu (ES) Nr. 421/2014.

³⁸ Trešā posma kvotu agrīnās izsoles notika 2012. gadā sakarā ar elektroenerģijas nozarē plaši izplatīto komercpraksi elektroenerģiju pārdot uz priekšu un visu nepieciešamo (tostarp kvotas) iegādāties brīdī, kad pārdod saražoto jaudu.

³⁹ Apvienotās Karalistes dati par 2019. gadu nav iekļauti sakarā ar Komisijas pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES (sk. 2.2. nodaļu).

1. attēls. Vispārīgo kvotu izsoļu līdzsvara cenas no 2013. gada līdz 2019. gada 30. jūnijam

Avots: EEX.

— Izsoles līdzsvara cena

Vispārīgo kvotu izsoļu dalībnieku skaits no 2013. gada līdz 2019. gada 30. jūnijam ir norādīts 2. papildinājumā. Izsoles platformas īpašās tīmekļa vietnēs operatīvi publicē detalizētu izklāstu par katras izsoles rezultātiem. Sīkāka informācija par izsoļu norisi, tostarp dalību, seguma koeficientu un cenām, ir sniegta Komisijas tīmekļa vietnē publicētajos dalībvalstu ziņojumos⁴⁰.

Kopējie dalībvalstu radītie ieņēmumi no izsolēm no 2012. gada līdz 2019. gada 30. jūnijam pārsniedza 42 miljardus EUR (sk. 2.1. tabulu 2. papildinājumā). Tikai 2018. gadā vien kopējie radītie ieņēmumi bija 14 miljardi EUR. ES ETS direktīvā ir noteikts, ka vismaz 50 % no izsoļu ieņēmumiem, tostarp visi ieņēmumi no kvotām, kas sadalītas solidaritātes un izaugsmes mērķiem, dalībvalstīm būtu jāizmanto mērķiem klimata un enerģētikas jomā. Saskaņā ar informāciju, ko Komisijai iesniegušas dalībvalstis, gandrīz 70 % no šiem ieņēmumiem dalībvalstis 2018. gadā iztērēja vai plānoja iztērēt konkrētiem mērķiem klimata un enerģētikas jomā. 2013.–2018. gadā šādiem mērķiem tika izlietoti aptuveni 80 % no ieņēmumiem no izsolēm.

⁴⁰ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm

3.1.2.5. Atkāpe no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izolēs attiecībā uz elektroenerģijas un siltuma ražošanu

ES ETS direktīvas 10.c pantā ir noteikta atkāpe no parastās kārtības, kas nosaka kvotu ieguvu izsoļu ceļā, lai dažās ES dalībvalstīs, kurās ir zemāki ienākumi, sekmētu investīcijas elektroenerģijas nozares modernizācijā. Šo atkāpi trešajā posmā izmanto 8 no 10 dalībvalstīm, kurām ir tādas tiesības*, proti, zināmu skaitu kvotu elektroenerģijas ražotājiem iedala bez maksas, ja tie veic atbilstošus ieguldījumus.

Saskaņā ar 10.c pantu iedalītās bezmaksas kvotas atskaita no to kvotu skaita, kuras attiecīgā dalībvalsts citādi būtu izsolījusi. Atkarībā no atkāpes īstenošanas noteikumiem, kas pieņemti konkrētajā valstī, elektroenerģijas ražotāji var saņemt bezmaksas kvotas vai nu vērtībā, kas ekvivalenta ieguldījumiem, kurus tie veic no valsts investīciju plānā uzskaitītajiem ieguldījumiem, vai vērtībā, kas ekvivalenta maksājumiem, kurus elektroenerģijas ražotāji veikuši valsts fondā, no kura finansē šādus ieguldījumus. Tā kā kvotu bezmaksas iedale elektroenerģijas ražotājiem saskaņā ar ETS direktīvas 10.c pantu principā ietvertu valsts atbalstu, attiecībā uz valstu shēmām 10.c panta atkāpes īstenošanai ir saņemta atļauja saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem un tām piemēro Valsts atbalsta pamatnostādņu** prasības.

Ceturtajā posmā joprojām būs pieejama emisijas kvotu pagaidu bezmaksas iedale saskaņā ar 10.c pantu, taču ar uzlabotiem pārredzamības noteikumiem un iespēju atbilstīgajām dalībvalstīm pilnībā vai daļēji izmantot tai iedalītās kvotas saskaņā ar 10.c pantu, lai atbalstītu ieguldījumus Modernizācijas fonda ietvaros. Informācija, ko Komisijai sniegušas dalībvalstis, liecina, ka 10.c pantā paredzētā atkāpe nākamajā tirdzniecības periodā tiks izmantota ļoti reti. Septiņas no desmit dalībvalstīm, kam ir tiesības piemērot šo atkāpi, tostarp Polija un Čehijas Republika, kuras trešajā posmā visvairāk izmantoja pagaidu bezmaksas iedali, ir izvēlējušās turpmāk šo atkāpi nepiemērot.

* Tiesības piemērot šo atkāpi ir Bulgārijai, Čehijai, Igaunijai, Kiprai, Latvijai, Lietuvai, Maltai, Polijai, Rumānijai un Ungārijai. Malta un Latvija nolēma trešajā posmā to neizmantot.

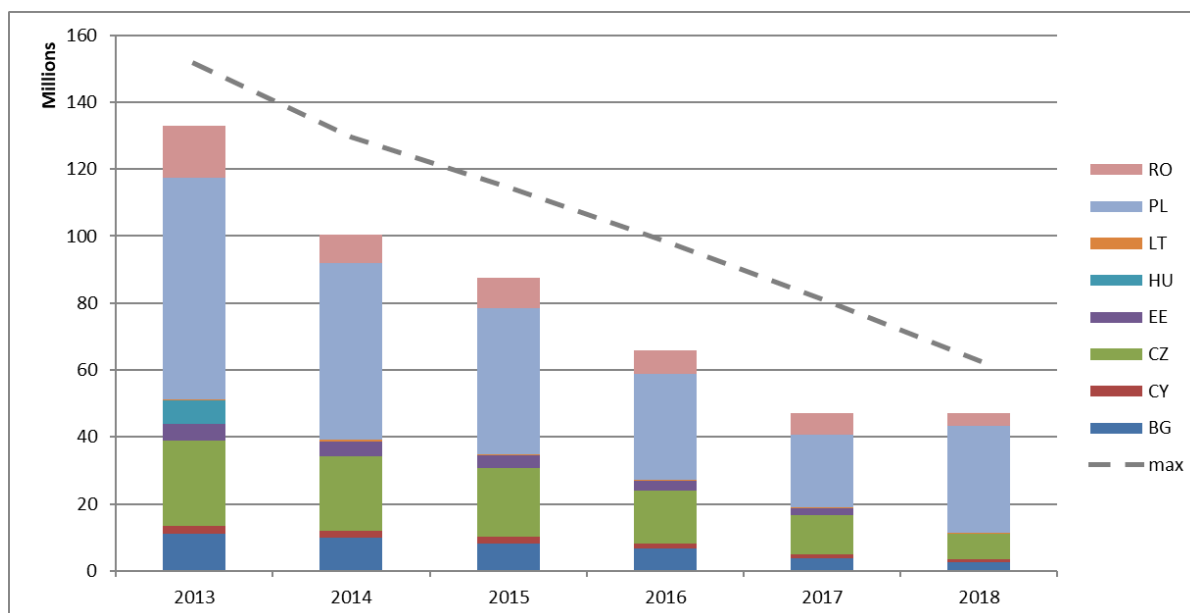
** Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2012. gada (OV C 158, 5.6.2012., 4. lpp.).

Kā liecina ziņojumi, no 2009. līdz 2018. gadam investīciju atbalsta kopējā vērtība sasniedz aptuveni 12,4 miljardus EUR. Aptuveni 82 % no šīs summas paredzēti, lai atjauninātu un modernizētu infrastruktūru, savukārt pārējās investīcijas ir tīrajās tehnoloģijās vai piegādes diversifikācijā.

Elektroenerģijas ražotājiem 2018. gadā bez maksas iedalīto kvotu skaits ir norādīts pielikuma 1. papildinājuma 1.1. tabulā, savukārt maksimālais kvotu skaits gadā ir norādīts 1. papildinājuma 1.2. tabulā.

Neiedalītās kvotas var vai nu izsolīt, vai — saskaņā ar pārskatītās ES ETS direktīvas noteikumiem — iedalīt 2021.–2030. gadā saskaņā ar 10.c pantu veiktajām investīcijām, kas atlasītas konkursa kārtībā. 2. attēlā ir uzrādīts, cik daudz kvotu iedalīts 2013.–2018. gadā.

2. attēls. Bez maksas iedalītās kvotas saskaņā ar 10.c pantu

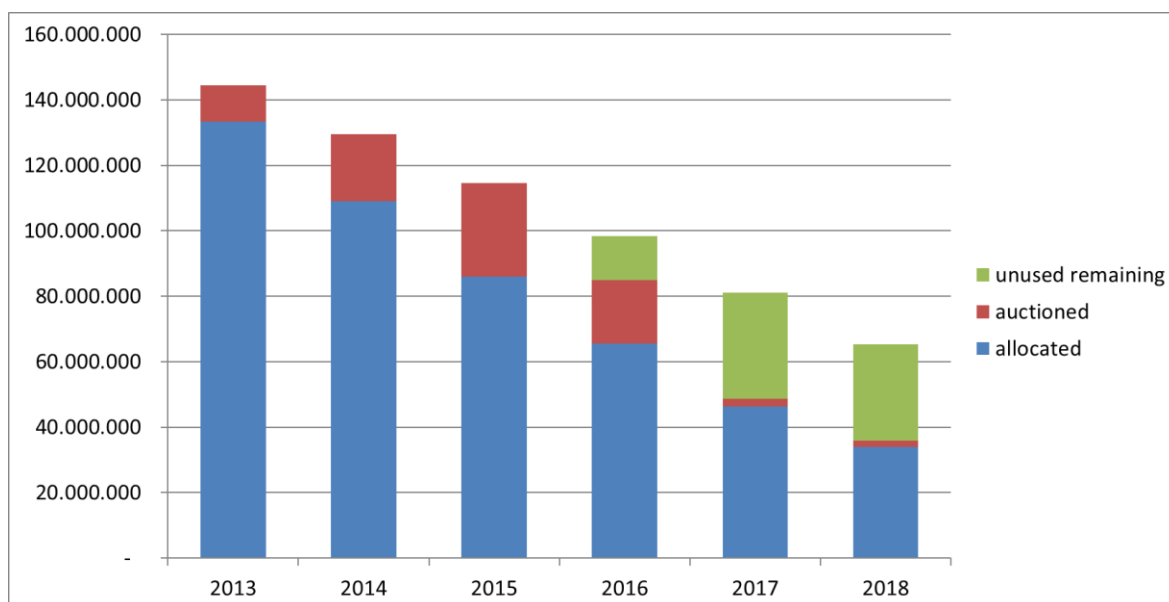

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

2018. gada decembrī Polija informēja Komisiju, ka tā plāno 2019. gadā izsolīt 55,8 miljonus no savām kvotām, kas netika iedalītas saskaņā ar 10.c panta atkāpi. 2019. gada maijā Polija atkal paziņoja Komisijai par savu nodomu pieskaitīt 49,52 miljonus kvotu, kas netika iedalītas saskaņā ar 10.c pantu, apjomam, kurš Polijai ir jāizsola 2020. gadā.

3. attēlā ir uzrādīts, cik daudz no 10.c pantā paredzētajām kvotām ir iedalītas, pievienotas izsolāmajam apjomam vai palikušas neizmantotas (pagaidām nav ne iedalītas, ne pievienotas izsolāmajam apjomam).

3. attēls. Kvotu sadalījums (iedalītās, izsolītās un atlikušās neizmantotās kvotas)⁴¹

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

	Iedalītās kvotas
	Izsolītās kvotas
	Atlikušās neizmantotās kvotas

6. tabulā ir uzrādīts to saskaņā ar 10.c pantu iedalīto kvotu skaits, kas izsolītas 2013.–2018. gadā, un tas, cik daudz kvotu netika izmantotas.

6. tabula. Rīcība ar neizmantotajām 10.c pantā paredzētajām kvotām 2013.–2018. gadā⁴²

Dalībvalsts	Izsolīto 10.c pantā paredzēto kvotu skaits (miljonos)	Atlikušo neizmantoto kvotu skaits (milj.)
BG	9,5	0,8
CY	0,0	0,0
CZ	0,3	0,1
EE	2,1	0,0
LT	1,1	0,1
PL	55,8	68,9
RO	15,4	2,8

⁴¹ Te ietilpst kvotas, kas ir jāizsola pēc 2019. gada izsoļu kalendāra, tāpēc te ir atspoguļoti 55,8 miljoni neiedalīto kvotu, kuras Polija prasīja izsolīt 2019. gadā.

⁴² Te ietilpst kvotas, kas ir jāizsola saskaņā ar 2019. gada izsoļu kalendāru (no 2013.–2018. iedaļes gadiem).

HU	0	0,9
Kopā	84,2	73,5

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

To neiedalīto kvotu skaits, kuras dalībvalstis ir izolējušas (vai kuras ir plānots izolēt) saskaņā ar 10.c panta atkāpi katrā no trešā posma gadiem, ir norādīts pielikuma 1. papildinājuma 1.3. tabulā.

3.1.3. Starptautiskie kredīti

ES ETS dalībnieki līdz 2020. gadam var izmantot starptautiskos kredītus no Kioto protokola tīras attīstības mehānisma (*CDM*) un kopīgas īstenošanas (*JI*), lai izpildītu daļu no savām ES ETS saistībām*, piemērojot kvalitatīvus un kvantitatīvus ierobežojumus. Šie kredīti ir finanšu instrumenti — katrs no tiem ir līdzvērtīgs tonnai CO₂, kas piesaistīta no atmosfēras vai kas netiek emitēta emisiju samazināšanas projekta rezultātā. Trešajā posmā kredītus vairs nenodod tieši — tos var apmainīt pret kvotām jebkurā laikā kalendārajā gadā.

Saskaņā ar pārskatītās ES ETS direktīvas noteikumiem nākamajā tirdzniecības periodā starptautiskos kredītus vairs neizmantos ES ETS atbilstības vajadzībām.

* *CDM* un *JI* projekti rada Kioto oglekļa kredītus — attiecīgi sertificētas emisijas samazināšanas vienības (*CER*) un emisijas samazināšanas vienības (*ERU*).

Kaut arī tas, cik tieši starptautisko kredītu izmantos otrajā un trešajā posmā (2008–2020), būs daļēji atkarīgs no verificēto emisiju daudzuma nākotnē, tirgus analītiķi lēš, ka tie būs aptuveni 1,6 miljardi kredītu. Līdz 2019. gada jūnija beigām izmantoto vai apmainīto starptautisko kredītu kopējais skaits bija aptuveni 1,51 miljards, un tas ir vairāk nekā 90 % no aplēstā maksimāli atļautā daudzuma.

Pilnīgu pārskatu par starptautisko kredītu apmaiņu skatīt pielikuma 3. papildinājumā.

3.2. Pieprasījums: no apgrozības izņemtās kvotas

Savienības reģistra informācija liecina, ka 2018. gadā emisijas no ES ETS iesaistītajām iekārtām ir samazinājušās par 4,1 % salīdzinājumā ar 2017. gadu. Kā parādīts 7. tabulā, emisiju samazināšanos galvenokārt ietekmēja elektroenerģijas un siltuma ražošana, savukārt rūpniecisko emisiju apjoms samazinājās tikai nedaudz.

7. tabula. Verificētās emisijas (miljonos tonnu CO₂ ekvivalenta)⁴³

Gads	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Verificētās kopējās emisijas	1904	1867	1908	1814	1803	1750	1755	1682
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %
Verificētās emisijas, ko rada elektroenerģijas un siltuma ražošana	1190	1184	1125	1037	1032	992	985	913
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		-0,5 %	-5,0 %	-7,8 %	-0,5 %	-3,8 %	-0,7 %	-7,3 %
Verificētās emisijas, ko rada rūpnieciskās iekārtas	715	683	783	777	771	758	769	769
Izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		-4,5 %	14,7 %	-0,9 %	-0,7 %	-1,7 %	1,4 %	-0,1 %
ES28 reālā IKP izaugsmes rādītājs	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,8 %	2,3 %	2,0 %	2,5 %	2,0 %

Avots: EUTL, IKP dati, kā paziņots

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>
(skatīts 2019. gada jūlijā). Par verificētajām aviācijas emisijām ir ziņots atsevišķi 4. nodaļā.

Pielikuma 5. papildinājuma 5.1. tabulā ir dots pārskats par ETS verificētajām emisijām no iekārtām pa siltumnīcefekta gāzu veidiem (CO₂, N₂O un PFC).

⁴³ 7. tabulā izmantotā elektroenerģijas un siltuma ražošanas, kā arī rūpniecības nozaru klasifikācija atbilst ceturtā posma NACE klasifikācijai, kas izmantota nākamā tirdzniecības perioda oglekļa emisiju pārvirzes saraksta izveidei.

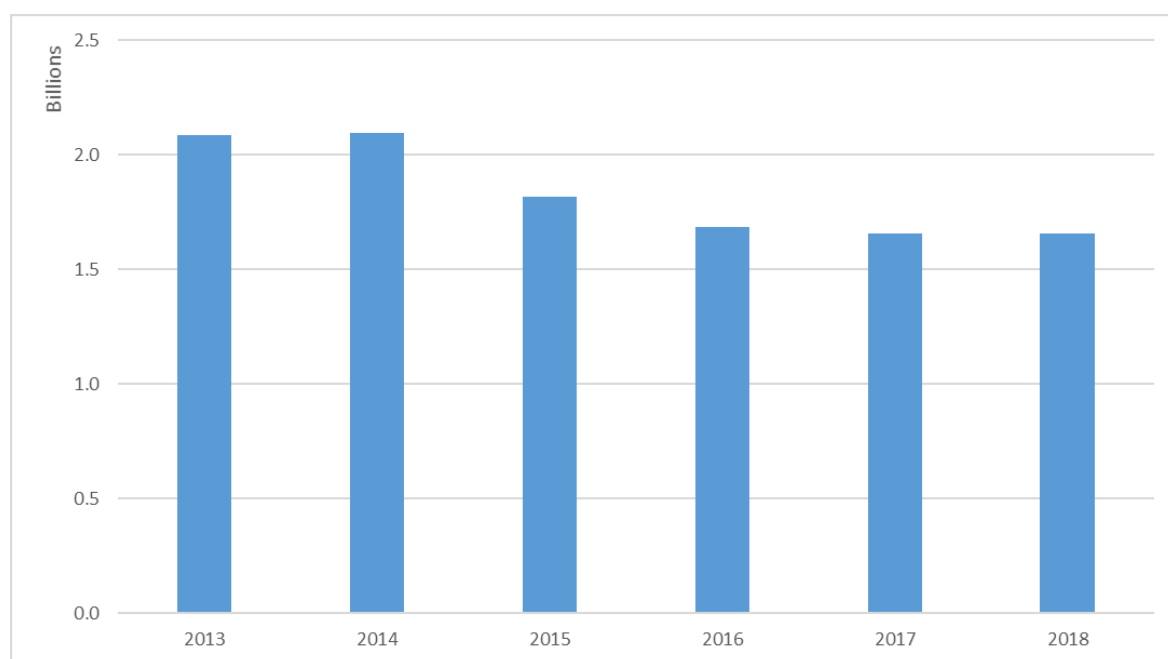
2018. gadā brīvprātīgi tika anulētas 36 559 kvotas. Kopumā līdz 2019. gada jūnija beigām tika reģistrētas 345 893 brīvprātīgi anulētas kvotas.

3.3. Piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarošana

Trešā posma sākumā, 2013. gadā, ES ETS bija vērojama liela strukturālā nelīdzsvarotība starp kvotu piedāvājumu un pieprasījumu — 2,1 miljarda kvotu apmērā. Šis pārpalikums pašreizējā tirdzniecības perioda gaitā ir samazinājies, 2014. gadā saglabājoties nemainīgs un būtiski samazinoties līdz 1,78 miljardiem kvotu 2015. gadā, 1,69 miljardiem kvotu 2016. gadā un 1,65 miljardiem kvotu 2017. gadā. 2018. gadā joprojām bija 1,65 miljardu kvotu pārpalikums.

4. attēlā ir atspoguļots, kā mainījies pārpalikums Eiropas oglekļa tirgū līdz 2018. gada beigām.

4. attēls. Pārpalikuma dinamika Eiropas oglekļa tirgū 2013.–2018. gadā

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

Lai mazinātu kvotu piedāvājuma un pieprasījuma strukturālo nelīdzsvarotību, 2015. gadā tika izveidota tirgus stabilitātes rezerve (TSR)⁴⁴ nolūkā padarīt elastīgāku emisijas kvotu

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2015/1814 (2015. gada 6. oktobris) par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību un ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK (OV L 264, 9.10.2015., 1. lpp.).

piedāvājumu izsolēs. Saistībā ar ES ETS pārskatīšanu⁴⁵ tika izdarītas svarīgas izmaiņas TSR darbībā, kā izklāstīts tālāk izcēlumā. TSR sāka darboties 2019. gada sākumā.

Svarīgs TSR darbības elements ir apgrozībā esošo kvotu kopskaits (*TNAC*). Kvotas ieskaitīs rezervē, ja *TNAC* pārsniegs iepriekš noteiktu augšējo robežvērtību (833 miljoni kvotu), un atbrīvos no rezerves, ja *TNAC* būs mazāks par iepriekš noteiktu apakšējo robežvērtību (mazāk par 400 miljoniem kvotu)*. Tādējādi tirgus stabilitātes rezervē uzņem vai no tās atbrīvo kvotas, ja *TNAC* rādītājs ir ārpus iepriekš noteikta diapazona. Rezervē tiks iekļautas arī 2014.–2016. gadā atliktās kvotas** un tā dēvētās neiedalītās *** kvotas.

Apgrozībā esošo kvotu kopskaitu, pēc kura nosaka TSR ieskaitāmo un no tās atbrīvojamo kvotu daudzumu, aprēķina pēc šādas formulas:

$TNAC = \text{piedāvājums} - (\text{pieprasījums} + \text{kvotas TSR}).$

Formulā izmantotie piedāvājuma un pieprasījuma komponenti ir detalizēti aprakstīti pielikuma 4. papildinājuma 4.1. tabulā.

Ar pārskatīto ES ETS direktīvu ir ieviestas divas būtiskas izmaiņas TSR darbībā. Pirmkārt, 2019.–2023. gadā rezervēs iekļaujamo *TNAC* procentuālo daļu dubulto — no 12 % līdz 24 %. Tas būtiski paātrina pārpalikuma samazināšanas tempu. Otrkārt, no 2023. gada TSR kvotas, kas pārsniedz iepriekšējā gada izsoles apjomu, vairs nebūs derīgas.

* Vai tad, ja tiks pieņemti pasākumi saskaņā ar ES ETS direktīvas 29.a pantu.

** Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1359/2013/ES (2013. gada 17. decembris), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, precizējot noteikumus par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu izsoļu grafiku (OV L 343, 19.12.2013., 1. lpp.).

***Neiedalītās kvotas ir kvotas, kas nav iedalītas saskaņā ar ES ETS direktīvas 10.a panta 7. punktu (proti, kvotas, kas paliek jaunu iekārtu rezervē), un kvotas, kas rodas, piemērojot 10.a panta 19. un 20. punktu (proti, kvotas, kuras bija paredzēts iedalīt bez maksas iekārtām, bet kuras nav iedalītas, jo ir (daļēji) pārtraukta darbība vai būtiski samazināta jauda). *De facto* “neiedalītās” kvotas, kas rodas no attiecīgā oglekļa emisiju pārvirzes koeficienta piemērošanas nozarēm, kuras pašreizējā periodā nav iekļautas oglekļa emisiju pārvirzes sarakstā, kā arī kvotas, kas nav iedalītas saskaņā ar ETS direktīvas 10.c pantu, nav paredzēts ieskaitīt tirgus stabilitātes rezervē saskaņā ar Lēmuma (ES) 2015/1814 1. panta 3. punktu. Tāpēc šīs kvotas nav aptvertas (sk. ES ETS direktīvas ceturta posma pārskatīšanas priekšlikumam pievienotā ietekmes novērtējuma 225. lpp. (SWD(2015) 135 final)).

Ziņojums par oglekļa tirgu ļauj konsolidēt piedāvājuma un pieprasījuma rādītājus, kurus publicē saskaņā ar ziņošanas pienākuma laika grafiku, kas noteikts atbilstoši ES ETS direktīvai un tās īstenošanas noteikumiem.

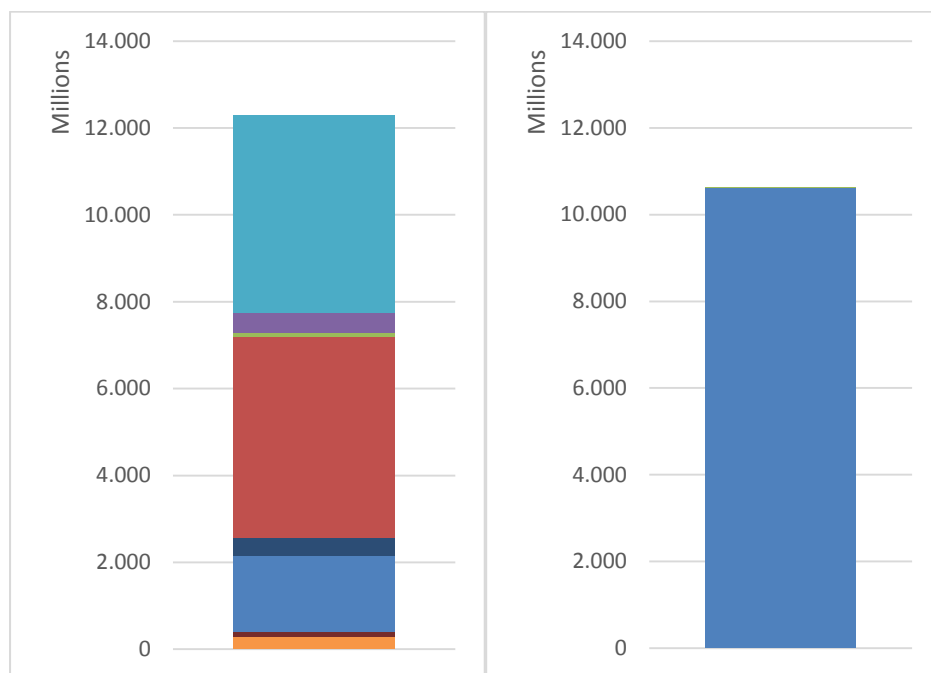
⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (OV L 76, 19.3.2018., 3. lpp.); pieejama: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.076.01.0003.01.LAV&toc=OJ:L:2018:076:TOC.

5. attēlā ir atspoguļots piedāvājuma un pieprasījuma sastāvs 2018. gadā. Attiecīgie dati ir publicēti arī TSR vajadzībām sagatavotajā trešajā paziņojumā par apgrozībā esošo kvotu kopskaitu (TNAC)⁴⁶.

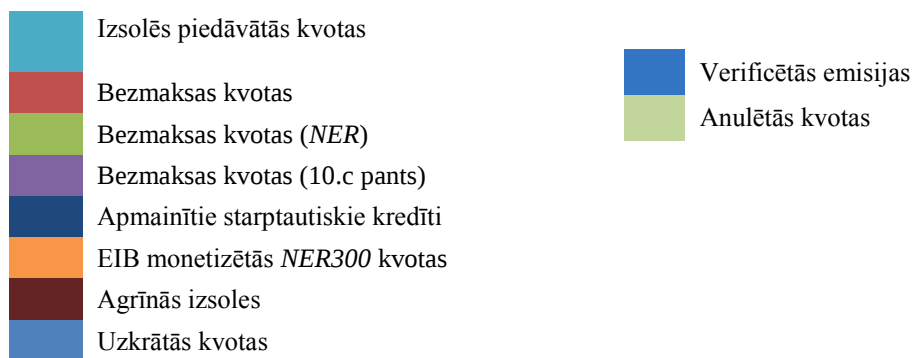
5. attēls. Kumulatīvā piedāvājuma un pieprasījuma sastāvs līdz 2018. gada beigām

Piedāvājums (kumulatīvs, milj.)

Pieprasījums (kumulatīvs, milj.)

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

Gatavojoties TSR darbības uzsākšanai 2019. gadā, Komisija, sākot no 2017. gada maija vidus⁴⁷, regulāri publicē iepriekšējā gada TNAC. 2019. gada maijā TNAC publicēts trešo reizi, un tas bija 1 654 909 824 kvotas⁴⁸. Pēc 2019. gada publikācijas turpinās kvotu iekļaušana TSR, samazinot 2019. un 2020. gadā izsolāmos apjomus.

⁴⁶ C(2019) 3288 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf.

⁴⁷ C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.

⁴⁸ C(2019) 3288 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf.

Tādējādi, balstoties uz 2017. un 2018. gada TNAC un pārskatītajiem tiesību aktiem, 2019. gadā izsolāmais apjoms tika samazināts gandrīz par 40 % vai aptuveni 397 miljoniem kvotu. Attiecīgi tiks samazināts arī 2020. gadā izsolāmais apjoms⁴⁹. Tādēļ 2019. gadā tiks izsolīts par aptuveni 30 %⁵⁰ mazāk kvotu⁵¹ nekā 2018. gadā. Pielikuma 8. papildinājumā ir sniegta informācija par dalībvalstu ieguldījumu TSR par visu 2019. gadu, kā arī par periodu no 2020. gada janvāra līdz augustam.

4. AVIĀCIJA

Aviācijas nozare ir iekļauta ES ETS kopš 2012. gada. Sākotnējie tiesību akti attiecās uz visiem lidojumiem uz Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) un no tās. Tomēr 2012.–2016. gada periodā ES šīs saistības ierobežoja, proti, tās piemēroja tikai lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonā, lai tā atbalstītu Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) globālā pasākuma izstrādi, kura nolūks ir samazināt aviācijas emisijas.

2016. gada oktobrī ICAO asambleja vienojās par rezolūciju par starptautiskās aviācijas radīto CO₂ emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēmu (CORSIA). CORSIA ir iecerēta kā oglekļa emisiju izlīdzināšanas shēma, kuras mērķis ir stabilizēt starptautiskās aviācijas radītās emisijas, tās noturot 2020. gada līmenī. Ņemot vērā šo iznākumu, ES ETS direktīva 2017. gadā tika grozīta, lai darbības jomu attiecinātu tikai uz lidojumiem EEZ iekšienē vēl līdz 2023. gada 31. decembrim. Ja direktīva netiks pārskatīta, tad tiks atjaunots tās sākotnēji iecerētais tvērums.

Pārskatītajā ES ETS direktīvā ir noteikts, ka Eiropas Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par iespējam CORSIA ES tiesībās iestrādāt, pārskatot minēto direktīvu. Tajā ir arī noteikts, ka aviācijas nozares kvotām no 2021. gada piemēro lineāro samazinājuma koeficientu.

2018. gadā kvotas tika izdotas atbilstoši pašreizējam tvērumam, t.i., par lidojumiem Eiropas Ekonomikas zonas iekšienē. Bez maksas tika iedalīts nedaudz vairāk nekā 32,3 miljoni kvotu. Šajā skaitā ietilpst bez maksas iedalītās kvotas (nedaudz vairāk par 31,2 miljoniem kvotu) vēsturiskajiem operatoriem un aptuveni 1,1 miljons kvotu no īpašās jaunu iekārtu un ātri augošu operatoru rezerves. Šīs rezerves kvotas 2017.–2020. gadā tiek dubultotas, jo tās attiecas uz visu periodu no 2013. līdz 2020. gadam. 2018. gadā izsolītais apjoms bija aptuveni 5,6 miljoni kvotu.

⁴⁹ Apjoms, kas ir jāiekļauj TSR par periodu no 2020. gada 1. janvāra līdz 31. augustam, tika noteikts pēc 2019. gadā publicētā pārpalikuma rādītāja, un tas bija aptuveni 265 miljoni kvotu. Pārējais apjoms, kas ir jāiekļauj TSR 2020. gadā, tiks noteikts atbilstīgi 2020. gadā publicētajam pārpalikuma rādītājam.

⁵⁰ Ņemot vērā to, ka faktiski izsolītais apjoms ir atkarīgs arī no citiem faktoriem, piem., pārpalikumu izsolīšanas saskaņā ar 10. panta c) apakšpunktu un EEZ/EBTA valstu dalības ES ETS.

⁵¹ Ņemot vērā to, ka no 2019. gada janvāra līdz augustam izsolāmais apjoms jau bija samazināts par TSR, balstoties uz datiem par 2017. gada pārpalikumu.

Verificēto aviācijas emisiju apjoms turpināja pieaugt un 2018. gadā sasniedza 67 miljonus tonnu oglekļa dioksīda, kas ir par 4 % vairāk nekā 2017. gadā.

8. tabulā ir sniegts kopsavilkums par verificētajām emisijām, bez maksas iedalītajām kvotām un izsolīto kvotu apjomu aviācijas nozarē kopš ES ETS trešā posma sākuma.

8. tabula. Verificētās emisijas un iedalītās kvotas aviācijas nozarē

Gads	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verificētās emisijas (miljonos tonnu CO₂ ekvivalenta)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,0	
Verificēto emisiju izmaiņas salīdzinājumā ar (x-1). gadu		+2,5 %	+4,1 %	+7,6 %	+4,7 %	+4 %	
Bez maksas iedalītās kvotas (ES28 + EEZ EBTA valstis)⁵²	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,2	31,2 ⁵³
Kvotas, kas bez maksas iedalītas no īpašās jaunu iekārtu un ātri augošu operatoru rezerves	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1
Izsolīto kvotu daudzums	0	9,3	16,4	5,9	4,7	5,6	2,0 ⁵⁴

Avots: EUTL, Klimata politikas ģenerāldirektorāts, EEX.

2013. gadā tika pieņemts lēmums⁵⁵, ka klimata saistības attiecināmas tikai uz lidojumiem EEZ iekšienē. Atbilstības panākšana aviācijas nozarē 2012. un 2013. gadā tika atlikta.

⁵² Te nav ņemti vērā visi gadījumi, kad gaisa kuģu operatoru darbība tiek pārtraukta.

⁵³ Apvienotās Karalistes kvotas (pavisam 4,31 miljoni kvotu par 2019. gadu) nav iekļautas sakarā ar Komisijas pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES (sk. 2.2. nodaļu).

⁵⁴ Līdz 2019. gada jūnijai beigām.

⁵⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 377/2013/ES (2013. gada 24. aprīlis) par pagaidu atkāpi no Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā (dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 113, 25.4.2013., 1. lpp.).

Tādējādi 2012. gada atliktais kvotu apjoms tika izsolīts 2014. gadā un atbilstība noteikumiem attiecībā uz 2013. un 2014. gada aviācijas emisijām tika panākta no 2015. gada janvāra līdz aprīlim.

2018. gada jūnijā ICAO pieņēma CORSIA standartus un ieteicamo praksi (SARPs)⁵⁶. Šajos dokumentos kopā ar īstenošanas elementiem sīkāk ir aprakstīta CORSIA darbība. Vēl nav pieņemti svarīgi īstenošanas elementi, piemēram, pieņemamās vienības un alternatīvo degvielu satvars. Vienlaikus atzīstot un atbalstot SARPs oficiālu pieņemšanu ICAO, ES un tās dalībvalstis ievēroja ICAO procedūras, lai paziņotu par pastāvošajām atšķirībām⁵⁷ starp attiecīgajiem ES tiesību aktiem un CORSIA. No 2019. gada 1. janvāra gaisa kuģu operatoriem ir jāveic emisiju monitorings un par to ir jāziņo arī CORSIA. ES ETS monitoringa, ziņošanas un verifikācijas (MZV) satvars tika pārskatīts, lai noteiktu šādu juridiski saistošu prasību (sk. 6.1. nodaļu). Šāda integrēta pieeja attiecībā uz abiem instrumentiem nodrošina to, ka administratīvais slogs tiek samazināts līdz minimumam.

⁵⁶ <https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx>

⁵⁷ Padomes Lēmums (ES) 2018/2027 (2018. gada 29. novembris) par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāpieņem Starptautiskajā Civilās aviācijas organizācijā attiecībā uz Starptautisko standartu un ieteicamās prakses vides aizsardzības jomā pirmo izdevumu — Starptautiskās aviācijas radīto oglekļa emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēma (CORSIA) (OV L 325, 20.12.2018., 25.–28. lpp.).

5. TIRGUS PĀRRAUDZĪBA

Saskaņā ar pārskatīto Finanšu instrumentu tirgu direktīvu* (FITD 2) emisijas kvotas no 2018. gada 3. janvāra klasificē kā finanšu instrumentus. Tas nozīmē, ka noteikumi, kas attiecas uz tradicionālajiem finanšu tirgiem (tostarp oglekļa atvasināto instrumentu tirdzniecību vadošajās platformās vai ārpus biržas (OTC)), attieksies arī uz sekundārā oglekļa tirgus tūlītējo darījumu segmentu (darījumiem ar emisijas kvotām tūlītējai nodošanai sekundārajā tirgū). Tādējādi šis segments tiek padarīts vienlīdzīgs ar atvasināto instrumentu tirgu pārredzamības, investoru aizsardzības un integritātes ziņā. Primārā tirgus pārraudzību turpina reglamentēt Izsoļu regula, izņemot ar tirgus ļaunprātīgu izmantošanu saistītos jautājumus.

Sakarā ar atsaucēm uz FITD 2 sniegtajām finanšu instrumentu definīcijām ir piemērojami arī citi finanšu tirgus tiesību akti. Viens no šādiem tiesību aktiem ir Tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula (MAR)**, kas attiecas uz darījumiem un darbībām ar emisijas kvotām gan primārajā, gan sekundārajā tirgū. Tāpat arī atsaucē uz FITD 2 Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvā*** nozīmē to, ka oglekļa instrumentu tirgotājiem, kas saņēmuši FITD licenci, būs obligāti jāveic klienta uzticamības pārbaudes attiecībā uz saviem klientiem sekundārajā emisijas kvotu tūlītējo darījumu tirgū. ****

* Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES.

** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 596/2014 (2014. gada 16. aprīlis) par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK un Komisijas Direktīvas 2003/124/EK, 2003/125/EK un 2004/72/EK.

*** Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK.

**** Uzticamības pārbaudes jau ir obligātas primārajā tirgū un sekundārajā tirgū attiecībā uz emisijas kvotu atvasinātajiem instrumentiem.

Pēc ES ETS reformas attiecībā uz ceturto posmu tirgū ir atgriezušies vairāki tirgus dalībnieki, tostarp svarīgi finanšu dalībnieki un brokeri. To dalībnieku skaits, kuriem ir tiesības veikt solīšanu kopējās izsoļu platformas izsolēs, palielinājās no 73 (2018. gada janvārī) līdz 79 (2018. gada decembrī). Lielākā daļa no dalībniekiem bija operatori (73 %), bet pārējie — ieguldījumu sabiedrības un kredītiestādes (19 %), kā arī no FITD prasībām atbrīvotas personas (8 %)⁵⁸. Salīdzinājumam — 2012. gada nogalē, kad tika sāktas izsoles, bija 42 solītītiesīgi izsoļu dalībnieki, no kuriem 67 % bija operatori, 26 % — ieguldījumu sabiedrības un kredītiestādes, 7 % — nefinanšu starpnieki⁵⁹.

⁵⁸ Visi dati ir iegūti no kopējās izsoļu platformas (CAP2) ikmēneša ziņojumiem Komisijai.

⁵⁹ Saskaņā ar Izsoļu regulas 18. panta 2. punktu.

Saskaņā ar esošajiem noteikumiem par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu valstu kompetentās iestādes⁶⁰ ir atbildīgas par tirgus uzraudzību gan attiecībā uz izsolēm, gan otreizējo tirgu. Tāpat kā attiecībā uz citiem finanšu instrumentiem, Eiropas līmenī to rīcību koordinē Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (ESMA).

Valstu kompetentajām iestādēm ir pilnvaras noteikt korektīvus pasākumus vai sankcijas, ja tās ir nolēmušas, ka konkrēta rīcība ir tirgus ļaunprātīga izmantošana. Lai tās varētu veikt tirgus pārraudzības uzdevumu, ar finanšu tirgu tiesību aktiem ir noteiktas vairākas ziņošanas un pārredzamības prasības, kuras piemēro tirdzniecības vietām un ieguldījumu sabiedrībām. Ziņošanas prasību ietvaros tirdzniecības vietām un ieguldījumu sabiedrībām ir jāpaziņo kompetentajām iestādēm detalizēti dati par tirdzniecības vietās un ārpusbiržas darījumos (OTC) veikto tirdzniecību ar emisijas kvotām vai to atvasinātajiem instrumentiem⁶¹. Ziņošanas prasības ietver arī prasību tirdzniecības vietām un ieguldījumu sabiedrībām sniegt kompetentajām iestādēm pozīciju datus par emisijas kvotām⁶². Pārredzamības prasību ietvaros tirdzniecības vietas un ieguldījumu sabiedrības publisko datus par darījumiem⁶³ un — reizi nedēļā — apkopotus datus par pozīcijām⁶⁴.

5.1. Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms

Emisijas kvotu juridiskais statuss un fiskālais režīms dažādās valstīs ir atšķirīgs, jo abi šie aspekti ETS direktīvā nav definēti. Valstīm ir pienākums ik gadu saskaņā ar 21. pantu iesniedzamajos ziņojumos ziņot par to, kāds juridiskais statuss un fiskālais režīms valstī tiek piemērots attiecībā uz kvotām. Neraugoties uz to, ka šie režīmi nav saskaņoti, pašreizējais tiesiskais regulējums sniedz vajadzīgo juridisko pamatu nobriedušam, pārredzamam un likvīdam oglekļa tirgum, vienlaikus nodrošinot tirgus stabilitāti un integritāti.

⁶⁰ Valstu kompetento iestāžu saraksts ir pieejams vietnē https://ec.europa.eu/info/system/files/mar-2014-596-art-22-list_en.pdf.

⁶¹ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 14. maija Regulas (ES) Nr. 600/2014 par finanšu instrumentu tirgiem (FITS) 26. pantu tirdzniecības vietām un ieguldījumu sabiedrībām ir jāpaziņo kompetentajām iestādēm detalizēti dati par darījumiem ar kvotām un to atvasinātajiem instrumentiem.

⁶² FITD 2 58. pantā paredzētā pozīciju paziņošanas pienākuma mērķis ir ļaut uzraudzīt dažādu kategoriju personu turētās pozīcijas attiecībā uz emisijas kvotām.

⁶³ Ar FITR 8., 10. un 21. pantu izveidotā pirms- un pēctirdzniecības pārredzamības režīma mērķis ir nodrošināt, ka tirgus dalībniekiem ir uzticamāka un pieejamāka informācija par tirdzniecības iespējām un cenām.

⁶⁴ Publiski pieejami iknedēļas ziņojumi par pozīcijām nodrošina pārredzamību attiecībā uz noteiktu tirgotāju kategoriju skatījumu uz tirgu.

Pēc Eiropas Revīzijas palātas ieteikuma Komisija 2019. gada jūlijā publiskoja pētījumu⁶⁵ par ES ETS kvotu juridisko statusu. Neatkarīga konsultanta veiktajā pētījumā netika identificētas praktiskas problēmas, kas būtu saistītas ar kvotu juridiskā statusa definīcijas neesību. Tajā tika secināts, ka harmonizēta definīcija nesniegtu lielāku juridisko noteiktību, kā arī, iespējams, neietekmētu oglekļa tirgus likviditāti. Lai gan pētījumā netika ierosinātas nekādas likumdošanas iniciatīvas, tika norādīts, ka būtu jānodrošina operatoriem vajadzīgā informācija, padomi, mācības un spēju veidošana pēc tam, kad kvotas tika klasificētas par finanšu instrumentiem saskaņā ar FITD 2⁶⁶.

Runājot par kvotām piemēroto fiskālo režīmu, trīs valstis ir ziņojušas, ka emisijas kvotu izdošanai piemēro pievienotās vērtības nodokli (PVN). Savukārt darījumiem ar emisijas kvotām sekundārajā tirgū PVN piemēro 27 iesaistītās valstis. Vairums valstu ziņoja, ka iekšzemes darījumiem ar emisijas kvotām tās piemēro apgrieztās maksāšanas sistēmu. Apgrieztās maksāšanas atkāpe pārliek darījuma PVN maksāšanas pienākumu no preces vai pakalpojuma pārdevēja uz pircēju, un tas ir iedarbīgs aizsarglīdzeklis pret krāpšanu, kas saistīta ar PVN. 2018. gada novembrī iespēja dalībvalstīm piemērot atkāpi tika pagarināta līdz 2022. gada 30. jūnijam⁶⁷. Dalībvalstis tiek mudinātas turpināt piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu, lai arī turpmāk nodrošinātu pienācīgu oglekļa tirgus aizsardzību.

⁶⁵ Ar pētījumu var iepazīties vietnē <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9d985256-a6a9-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>.

⁶⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.). Pieejama vietnē <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1536584176375&uri=CELEX:02014L0065-20160701>.

⁶⁷ Padomes Direktīva (ES) 2018/1695 (2018. gada 6. novembris), ar ko Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu groza attiecībā uz fakultatīvas apgrieztās maksāšanas sistēmas piemērošanas periodu noteiktām preču piegādēm un pakalpojumu sniegšanai, kam ir paaugstināts krāpšanas risks, un attiecībā uz ātrās reaģēšanas mehānisma cīņai pret krāpšanu PVN jomā piemērošanas periodu (OV L 282, 12.11.2018., 5.–7. lpp.).

6. EMISIJU MONITORINGS, ZIŅOŠANA UN VERIFIKĀCIJA

Attiecībā uz ES ETS monitoringa, ziņošanas, verifikācijas un akreditācijas (MZVA) prasības ir saskaņotas Monitoringa uz ziņošanas regulā (MZR)* un Akreditācijas un verifikācijas regulā (AVR)**.

ES ETS monitoringa sistēma ir veidota no "blokiem", kas sniedz operatoriem plašas iespējas nodrošināt izmaksefektivitāti, vienlaikus panākot, ka emisijas datu monitorings ir ļoti uzticams. Šim mērķim ir atļauts izmantot vairākas monitoringa metodes ("uz aprēķiniem balstītu" vai "uz mērījumiem balstītu" metodi, kā arī izņēmuma gadījumā "alternatīvas pieejas"). Metodes var kombinēt attiecībā uz vienas iekārtas atsevišķām daļām. Gaisa kuģu operatoriem ir iespējams izmantot tikai uz aprēķiniem balstītas pieejas, kur galvenais parametrs, kas jānosaka attiecībā uz ES ETS aptvertajiem lidojumiem, ir degvielas patēriņš. Prasība, ka iekārtām un gaisa kuģu operatoriem ir jābūt monitoringa plānam, ko, balstoties uz MZR, ir apstiprinājusi kompetentā iestāde, novērš monitoringa metožu patvaļīgu atlasīšanu un pagaidu variācijas.

Ar AVR ir ieviesta saskaņota ES mēroga pieeja verificētāju akreditācijai trešajā posmā un turpmāk. Lai varētu veikt verifikāciju saskaņā ar AVR, verificētājam, kas ir juridiska persona vai juridiska vienība, ir jāsaņem valsts akreditācijas struktūras (VAS) akreditācija. Šāda vienotā akreditācijas sistēma nodrošina, ka verificētāji var darboties uz savstarpējās atzīšanas pamata visās iesaistītajās valstīs, tādējādi pilnībā izmantojot iekšējā tirgus priekšrocības un palīdzot nodrošināt pietiekamu pieejamību kopumā.

* Komisijas Regula (ES) Nr. 601/2012 (2012. gada 21. jūnijs) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 30. lpp.).

** Komisijas Regula (ES) Nr. 600/2012 (2012. gada 21. jūnijs) par siltumnīcefekta gāzu ziņojumu un tonnkilometru ziņojumu verifikāciju un par verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 181, 12.7.2012., 1. lpp.).

6.1. Vispārējās tendences

MZR un AVR īstenošanā gūtā pieredze ir apliecinājusi nepieciešamību turpināt uzlabot, precizēt un vienkāršot noteikumus, lai veicinātu saskaņotību, samazinātu operatoru un iesaistīto valstu administratīvo slogu, kā arī vēl vairāk uzlabotu sistēmas efektivitāti.

Kopš 2017. gada februāra ir notikušas apspriešanās ar iesaistītajām valstīm, lai aktualizētu šīs abas regulas nolūkā sagatavoties ES ETS ceturtajam posmam, kā arī lai uzlabotu un vienkāršotu MZVA procesus. Pirmā šāda atjaunināšana notika 2018. gadā. Lai darbotos verifikācijas sistēma datu vākšanai par bezmaksas kvotu iedali 2019. gadā un būtu aktualizēta MZVA sistēma, kamēr nav sāktas datu vākšana CORSIA shēmā (sk. 4. nodaļu), no 2019. gada

1. janvāra bija jāsāk piemērot pārskatītas MZR⁶⁸ un AVR⁶⁹ redakcijas. Pašlaik darbs tiek turpināts un notiek apspriešanās, lai līdz ceturtā posma sākumam pietiekamā mērā tiktu pabeigts MZVA pārskatīšanas process.

Atbilstības sistēmas efektivitāte ir uzlabojusies, jo MZR ļāva valstīm noteikt, ka elektroniskā ziņošana ir obligāta. 2019. gadā 17 iesaistītās valstis ziņoja, ka monitoringa plāniem, emisiju ziņojumiem, verifikācijas ziņojumiem un/vai uzlabošanas ziņojumiem izmanto elektroniskos paraugus vai konkrētus failu formātus, pamatojoties uz Komisijas noteiktajām minimālajām prasībām. Turklāt 13 iesaistītās valstis ziņoja, ka tās ES ETS ziņošanai izmanto kādu automatizētu IT sistēmu.

6.2. Izmantotā monitoringa metode

Saskaņā ar 21. pantu 2019. gadā iesniegtie ziņojumi liecina, ka vairumam iekārtu izmanto uz aprēķiniem balstīto metodiku⁷⁰. Tikai par 182 iekārtām (1,7 %) 23 valstīs, visbiežāk Vācijā, Francijā un Čehijā, ir ziņots, ka tām izmanto emisiju nepārtrauktu mērījumu sistēmas. Lai gan valstu skaits ir tāds pats kā pagājušajā gadā, to iekārtu kopskaits, attiecībā uz kurām izmanto šādu pieeju, ir palielinājies par 3 iekārtām.

Paziņotā informācija liecina, ka alternatīvo pieeju izmanto tikai 11 valstīs, kurās to piemēro 38 iekārtām, kas emitē aptuveni 2,6 miljonus tonnu CO₂ ekvivalenta (iepriekšējā gadā — 3,4 miljonus tonnu CO₂ ekvivalenta). Viena iekārta Nīderlandē rada 31 % no visām emisijām, par kurām ziņots, ka to monitoringam izmanto alternatīvās pieejas metodiku.

Vairums iekārtu izpilda MZR paredzētās minimālā līmeņa standartvērtības⁷¹. Tikai par 97 C kategorijas iekārtām (salīdzinot ar 106 iepriekšējā gadā) jeb 13,4 % tika ziņots, ka tās vismaz vienā parametrā neizpildīja prasību lielām avota plūsmām piemērot augstākos līmeņus. Šādas novirzes ir pieļaujamas tikai tad, ja operators pierāda, ka augstākais līmenis ir tehniski neiespējams vai rada nesamērīgi augstas izmaksas. Tiklīdz šādi apstākļi vairs nepastāv, operatoram attiecīgi ir jāuzlabo sava monitoringa sistēma. 2013. gadā tika ziņots, ka 16 % C kategorijas iekārtu tā vai citādi neatbilst augstākajiem līmeņiem. Tātad kopš trešā posma sākuma ir vērojams, ka uzlabojas C kategorijas iekārtu atbilstība augstākajam līmenim.

Līdzīgi 22 iesaistītās valstis ziņoja, ka kopumā 19 % B kategorijas iekārtu ir izsniegtas atļaujas ar kādu atkāpi no MZV standarta prasībām (iepriekšējā gadā — 21 %, gadu pirms tam — 22 %; tas liecina, ka pastāvīgi uzlabojas atbilstība augstākajam līmenim).

⁶⁸ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/2066 (2018. gada 19. decembris) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 (OV L 334, 31.12.2018., 1.–93. lpp.).

⁶⁹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/2067 (2018. gada 19. decembris) par datu verifikāciju un verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK (OV L 334, 31.12.2018., 94.–134. lpp.).

⁷⁰ Tā galvenais iemesls ir tāds, ka uz mērījumiem balstītas metodikas izmantošanai ir vajadzīgi ievērojami resursi un zinātība, lai varētu nepārtraukti mērīt attiecīgo SEG koncentrāciju, bet daudziem mazajiem operatoriem šādu resursu un zinātības nav.

⁷¹ Komisijas Regulā (ES) Nr. 601/2012 ir noteikts, ka visiem operatoriem ir jāizpilda konkrētas minimālā līmeņa prasības, bet lielākiem emisiju avotiem ir jāizpilda augstāka līmeņa prasības (saskaņā ar kurām ir jāsniedz uzticamākas kvalitātes dati), savukārt mazākiem avotiem rentabilitātes apsvērumu dēļ piemēro mazāk stingras prasības.

6.3. Akreditēta verificācija

21. pantā paredzētajos ziņojumos netiek sniegtas ziņas par verificētāju kopskaitu. Tomēr Eiropas Akreditācijas kooperācija (EA) nodrošina centralizētu saiti uz attiecīgajām valsts akreditācijas struktūrām (VAS) un šo struktūru sarakstiem, kuros uzskaitīti attiecībā uz ES ETS akreditētie verificētāji⁷².

Verificētāju savstarpējā atzīšana starp iesaistītajām valstīm darbojas veiksmīgi: 24 valstis ziņoja, ka to teritorijā darbojas vismaz viens ārvalstu verificētājs.

Konstatēts, ka verificētāju atbilstība AVR noteikumiem ir augsta. Polija ziņoja, ka ir apturēta viena verificētāja darbība, bet par akreditācijas atcelšanu 2018. gadā neziņoja neviena valsts. Salīdzinājumam — 2017. gadā tika ziņots par vienu apturēšanu un trim atcelšanām. Vācija, Francija un Polija ziņoja par attiecīgi divu, viena un triju verificētāju akreditācijas tvēruma sašaurināšanu 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, kad Polija veica sašaurināšanu attiecībā uz diviem verificētājiem.

Par sūdzībām, kas saņemtas par verificētājiem, šogad ziņoja desmit valstis (par vienu valsti vairāk nekā pagājušajā gadā). Tomēr sūdzību kopskaits (71) ir par 14 % mazāks. Tiek ziņots, ka 93% saņemto sūdzību ir atrisinātas (pagājušogad šis rādītājs bija 95 %). Desmit valstis (pagājušajā gadā — 12 valstis) ziņoja par to, ka informācijas apmaiņā starp VAS un kompetentajām iestādēm tika konstatētas verificētāju neatbilstības.

7. PĀRSKATS PAR ADMINISTRATĪVAJĀM PROCEDŪRĀM

Valstis, kas ir iesaistītas ES ETS, izmanto atšķirīgas pieejas attiecībā uz kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par ES ETS īstenošanu. Dažās valstīs ir iesaistītas vairākas vietējās iestādes, bet citās pieeja ir daudz centralizētāka.

Kā norādīts 2019. gadā iesniegtajos 21. pantā paredzētajos ziņojumos, katrā valstī ES ETS īstenošanā ir iesaistītas vidēji piecas kompetentās iestādes.⁷³ Tika ziņots par dažādiem iestāžu savstarpējās koordinācijas rīkiem, piemēram, likumdošanas instrumentiem monitoringa plānu centralizētai pārvaldībai (14 valstīs), centrālās kompetentās iestādes saistošiem norādījumiem un vadlīnijām vietējām iestādēm (10 valstīs), regulārām iestāžu darba grupām vai sanāksmēm (15 valstīs) u. c. Septiņas valstis norādīja, ka tām šādu rīku nav.

Attiecībā uz administratīvajām nodevām, kas piemērotas par atļauju izdošanu un apstiprinātajiem monitoringa plāniem, 13 valstis 2019. gadā ziņoja, ka tās no iekārtu operatoriem nodevas neiekasē (CY, DE, EE, EL, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK) — par vienu mazāk nekā pagājušajā gadā. Tāpat kā pagājušajā gadā, arī gaisa kuģu operatori nemaksā nodevas 15 valstīs (BE, CY, CZ, DE, EE, ES, EL, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE un SK). Maksas dažādās valstīs un atkarībā no pakalpojumu veida ievērojami atšķiras — no

⁷² EA saraksts ar VAS, kas akreditē verificētājus ES ETS vajadzībām, atrodams šeit: <https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/>.

⁷³ Dažos gadījumos valstis, iespējams, par vairākām reģionālām/vietējām iestādēm ziņo kā par vienu kompetento iestādi.

5 EUR līdz 6913,31 EUR par iekārtas atļaujas un monitoringa plāna apstiprināšanu, no 5 EUR līdz 2400 EUR par tādu pašu pakalpojumu aviācijas operatoriem.

Kopumā iesaistīto valstu ETS administratīvā organizācija ir lielā mērā iedarbīga. Arī turpmāk būtu jāstiprina un jāveicina saziņa un paraugprakses apmaiņa, tostarp ES ETS atbilstības foruma un ikgadējās ES ETS atbilstības konferences darbību ietvaros.

8. ATBILSTĪBA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA

ES ETS direktīvā ir noteikts sods par emisijas apjoma pārsniegšanu 100 EUR apmērā (indeksēts) par katru emitēto CO₂ tonnu, par kuru nav laikus nodota kvota. Citi sodi, ko piemēro par ES ETS īstenošanas pārkāpumiem, ir noteikti attiecīgās valsts noteikumos.

ES ETS atbilstības rādītājs ir ļoti augsts: katru gadu vajadzīgais skaits kvotu tiek iesniegts laikus par aptuveni 99 % emisiju. 2018. gadā tikai 0,5 % no iekārtām, kas ziņo par emisijām, līdz noteiktajam termiņam — 2019. gada 30. aprīlim — nebija nodevušas kvotas par visām savām emisijām. Aviācijas nozarē noteikumus bija izpildījuši gaisa kuģu operatori, kas kopā rada 99,1 % aviācijas emisiju, uz kurām attiecas ES ETS. Neatbilstīgie operatori parasti vai nu bija nelieli, vai arī 2018. gadā izbeidza darbību.

Kompetentās iestādes turpina veikt dažādas gada emisijas ziņojumu atbilstības pārbaudes. Saskaņā ar 2019. gadā iesniegtajos 21. pantā paredzētajos ziņojumos sniegto informāciju visas iesaistītās valstis pārbauda gada emisijas ziņojumu pilnīgumu (visas valstis pārbaudīja 100 % ziņojumu, izņemot Beļģiju, kas pārbaudīja 31 % ziņojumu, Spāniju, kas pārbaudīja 95 % ziņojumu, Franciju, kas pārbaudīja 99 % ziņojumu, un Zviedriju, kas pārbaudīja 1 % ziņojumu). Ziņojumi arī liecina, ka valstis pārbauda vidēji vairāk nekā 80 % ziņojumu attiecībā uz atbilstību monitoringa plāniem (visas valstis, izņemot HR) un aptuveni 75 % ziņojumu attiecībā uz datiem par iedalītajām kvotām (visas valstis, izņemot FI, HR, MT, NO un SE). Turklāt 24 valstis ziņoja, ka tās veic arī kontrolpārbaudes, kurās ziņojumu datus salīdzina ar citiem datiem.

Saskaņā ar ziņojumiem 12 valstu kompetentās iestādes izdarīja konservatīvas aplēses par trūkstošajiem datiem attiecībā uz 57 iekārtām (aptuveni 0,5 % no kopējā iekārtu skaita), kas ir līdzīgi kā 2017. gadā — 52 iekārtām (0,5 %) un 2016. gadā — 57 iekārtām (0,5 %). Paziņotais to 2018. gada emisiju daudzums, uz kurām attiecās šīs aplēses, bija 11,2 miljoni tonnu CO₂ (2017. gadā — 2,8 miljoni tonnu), kas ir aptuveni 0,7% no kopējām emisijām (salīdzinot ar 0,2 % 2017. gadā). Visbiežāk minētie iemesli konservatīvu aplēšu veikšanai bija šādi: vai nu līdz 31. martam nebija iesniegts emisiju ziņojums, vai arī emisiju ziņojumi nebija pilnībā atbilstoši MZR/AVR prasībām.

Par konservatīvām aplēsēm, kas sagatavotas aviācijas nozarē trūkstošu datu dēļ, ziņoja septiņas valstis attiecībā uz 31 gaisa kuģu operatoru (4,7 % no kopskaita) un 4,7 % no aviācijas emisijām.

Arī kompetento iestāžu veiktās pārbaudes joprojām ir svarīgs papildinājums verificētāja darbam. Par 2018. gadu visas valstis apstiprināja, ka tās veic papildu pārbaudes attiecībā uz iekārtām. Vairums valstu (visas, izņemot CY, EE, EL, IT un LI) norādīja, ka līdzīga pieeja tiek izmantota arī attiecībā uz gaisa kuģu operatoriem. Vairums valstu (visas, izņemot EL, IT, LU un MT) ziņoja, ka 2018. gadā ir veikušas iekārtu izlases veida pārbaudes.

Attiecībā uz 2018. gadu tika ziņots, ka sodu par emisijas apjoma pārsniegšanu piemēroja 10 valstis 36 iekārtām (BG — 1, CZ — 2, FR — 1, IE — 2, IT — 5, NL — 1, PL — 2, PT — 7, RO — 4 un UK — 11). Kā norādīts ziņojumos, sodu par emisijas apjoma pārsniegšanu aviācijas jomā piemēroja 26 gaisa kuģu operatoriem (DE — 2, FR — 1, IT — 9, LT — 1, NL — 1, PL — 8, SI — 1 un UK — 3).

Ziņojumos 12 valstis apstiprināja, ka 2018. gadā ir uzlikti sodi (izņemot sodus par emisijas apjoma pārsniegšanu). Netika ziņots par brīvības atņemšanas gadījumiem, bet tika norādīts, ka ir uzlikti naudas sodi, izdoti oficiāli rīkojumi vai galīgie brīdinājumi 36 iekārtām un 26 gaisa kuģu operatoriem — par kopējo finansiālo vērtību 5,4 miljoni EUR⁷⁴.

Pārkāpumi, par kuriem visbiežāk tika ziņots attiecībā uz 2018. gadu, bija pienācīgi apstiprināta monitoringa plāna neesība (9), darbošanās bez atļaujas (8), atļaujā minēto nosacījumu neievērošana (6) un ziņojumu par verificētajām gada emisijām neiesniegšana noteiktajā termiņā (5 gadījumi).

Kā tika ziņots pagājušajā gadā, 2018. gada sākumā ir sākusies piektā ES ETS atbilstības cikla izvērtēšana ar mērķi identificēt ES ETS atbilstības problēmas iesaistīto valstu līmenī un sniegt tām atbalstu ES ETS īstenošanas uzlabošanā. Izvērtējums noslēgsies 2019. gada nogalē.

9. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PERSPEKTĪVAS

2018. gads bija zīmīgs ar to, ka tika panākts būtisks progress ES ETS ceturtā posma īstenošanas noteikumu pieņemšanā. Pagājušajā gadā tika pieņemti noteikumi par oglekļa emisiju pārvirzi, bezmaksas kvotu iedali, izolēm, Inovāciju fonda izveidi, kā arī monitoringu, ziņošanu un verifikāciju. Noris intensīvs darbs pie pārējo īstenošanas noteikumu izstrādes pabeigšanas, un ir paredzams, ka tie tiks pieņemti līdz jaunā tirdzniecības perioda sākumam 2021. gada janvārī.

Pārskata gadu iezīmēja arī būtiska ES ETS aptverto iekārtu emisiju apjoma samazināšanās. Samazinājumu par 4,1 %, salīdzinot ar 2017. gadu, galvenokārt ietekmēja elektroenerģijas un siltuma ražošana, savukārt rūpnieciskās emisijas samazinājās tikai nedaudz. Taču verificētās aviācijas emisijas 2018. gadā turpināja pieaugt, palielinoties par 3,9 % salīdzinājumā ar 2017. gadu.

⁷⁴ Šajā kopsummā nav ietverti Portugāles aviācijas nozarei noteiktie naudas sodi, jo pašlaik notiekošo soda piemērošanas procesu dēļ to summas vēl nebija noteiktas.

Izmaiņas tiesību aktos, par kurām pēdējos gados ir panākta vienošanās saistībā ar jautājumu par kvotu pārpalikumu, turpina dot vēlamos rezultātus. 2019. gadā trešo reizi tika publicēts tirgus stabilitātes rezerves pārpalikuma rādītājs, kas kopā ar 2017. gada rādītāju noveda pie izsolīto kvotu apjoma samazināšanās gandrīz par 40 % jeb aptuveni 397 miljoniem kvotu 2019. gadā. Tādēļ 2019. gadā tiks izsolīts par aptuveni 30 % mazāk kvotu nekā 2018. gadā.

Pozitīvā notikumu attīstība šajās jomās ir vairojusi tirgus dalībnieku pārliecību un turpina stiprināt signālu par oglekļa cenām. Emisijas kvotu cenu pieauguma rezultātā būtiski palielinājās dalībvalstu kopējie ieņēmumi no izsolēm — 2018. gadā kopējie ieņēmumi vairāk nekā divas reizes pārsniedza 2017. gadā gūtos ieņēmumus.

2018. gadā ES ETS atbilstības līmenis joprojām ir ļoti augsts — gan stacionāro iekārtu, gan gaisa kuģu operatoru atbilstības līmenis pārsniedza 99 %. ES ETS uzbūve joprojām ir noturīga, un ir pierādījies, ka administratīvā organizācija dalībvalstīs ir efektīva.

Komisija turpinās pārraudzīt Eiropas oglekļa tirgu un iesniegs nākamo ziņojumu 2020. gada beigās.

PIELIKUMS

1. papildinājums

1.1. tabula. Elektroenerģijas nozares modernizācijai piešķirto bezmaksas kvotu skaits

	Dalībvalstu pieprasīto bezmaksas kvotu skaits saskaņā ar 10.c pantu					
Dalībvalsts	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939
HU	7 047 255 ⁷⁵	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922
PL	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439
Kopā	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

1.2. tabula. Maksimālais bezmaksas kvotu skaits gadā saskaņā ar elektroenerģijas un siltuma ražošanas nozarei piešķirto atkāpi no prasības visas kvotas iegūt izsoļu ceļā

Dalībvalstis	Maksimālais kvotu skaits gadā							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Kopā
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Kopā	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

⁷⁵ Ungārija izmantoja 10.c pantā noteikto atkāpi tikai 2013. gadā.

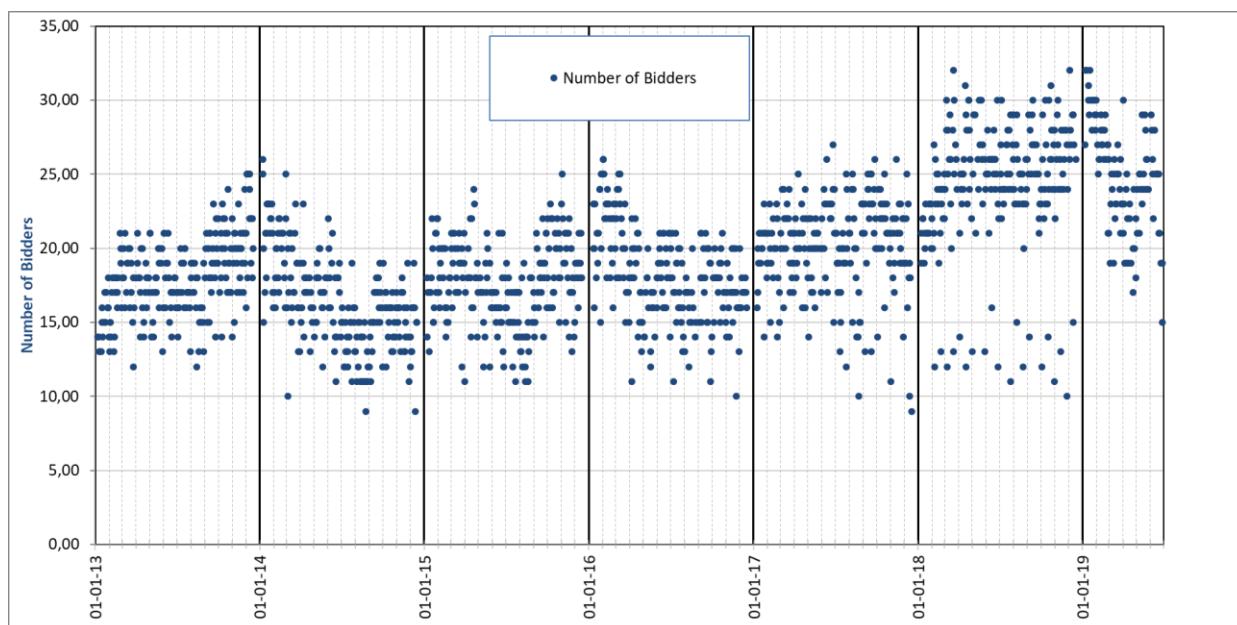
1.3. tabula. To neizmantoto bezmaksas kvotu skaits saskaņā ar atkāpi no prasības pilnīgi visas kvotas iegūt izsolēs attiecībā uz elektroenerģijas un siltuma ražošanu, kuras ir izsolītas vai kuras ir plānots izsolīt 2013.–2020. gadā⁷⁶

Izsolītās neizmantotās kvotas saskaņā ar 10.c pantu						
Dalībvalsts	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BG	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0
CY	0	0	0	0	0	0
CZ	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295
EE	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026
LT	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105
PL	1196	0	7491	0	55 800 000	49 520 000
RO	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0
HU	0	0	0	0	0	0

Avots: Klimata politikas ģenerāldirektorāts.

2. papildinājums

2.1. attēls. Solītāju skaits vispārīgo kvotu izsolēs no 2013. gada līdz 2019. gada 30. jūnijam

Avots: EEX.

- Solītāju skaits

⁷⁶ 2013. un 2014. gadā netika izsolītas neizmantotās kvotas saskaņā ar 10.c pantu.

2.1. tabula. Dalībvalstu no izolēm gūtie ieņēmumi 2012.–2018. gadā⁷⁷

Ieņēmumi no emisijas kvotu izsolišanas 2012.–2018. gadā (miljonos EUR)														
	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Vispārīgās (agrīnās izsoles)	Aviācijas (agrīnās izsoles)	Vispārīgās	Aviācijas	Vispārīgās	Aviācijas	Vispārīgās	Aviācijas	Vispārīgās	Aviācijas	Vispārīgās	Aviācijas	Vispārīgās	Aviācijas
AT	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16
BE	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47
BG	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83
CY	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30
HR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55
CZ	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10
DE	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1093,31	16,87	845,74	4,65	1141,74	5,07	2565,34	16,31
DK	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48
EE	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14
EL	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57
ES	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1291,07	14,97
FI	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96
FR	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16
HU	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91
IE	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97
IT	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1440,10	13,22

⁷⁷ Avots: EEX.

LT	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25
LU	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20
LV	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49
MT	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52
NL	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37
PL	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1209,98	1,59
PT	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65
RO	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45
SE	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34
SI	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12
SK	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18
UK	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1607,32	0,00
KOPĀ	603,52	17,53	3550,73	0,00	3115,11	53,53	4815,97	117,26	3761,57	32,28	5490,60	34,14	14 090,23	90,27

3. papildinājums

3.1. tabula. Kopsavilkums par starptautisko kredītu apmaiņu līdz 2019. gada jūnija beigām⁷⁸

Līdz 2019. gada jūnija beigām apmainītie starptautiskie kredīti	miljoni	procenti	Līdz 2019. gada jūnija beigām apmainītie starptautiskie kredīti	miljoni	procenti
CER	261,42	57,65 %	ERU	192,07	42,35 %
Ķīna	195,20	74,67	Ukraina	147,69	76,89 %
Indija	17,27	6,61	Krievija	32,06	16,69 %
Uzbekistāna	9,89	3,79	Polija	2,82	1,46 %
Brazīlija	5,43	2,08	Vācija	1,65	0,85 %
Čīle	3,16	1,21	Francija	1,24	0,64 %
Koreja	2,93	1,12	Bulgārija	0,50	0,26 %
Meksika	2,89	1,10	Citi	6,11	3,21 %
Citi	24,65	9,43			
KOPĀ CER un ERU	453,49	100 %			

Avots: EUTL.

3.2. tabula. Kopsavilkums par starptautisko kredītu apmaiņu līdz 2019. gada jūnija beigām pa iekārtu veidiem

Līdz 2019. gada jūnija beigām apmainītie starptautiskie kredīti	CER miljonos	ERU miljonos
Stacionārās iekārtas	256,46	191,25
Aviācijas operatori	4,96	0,82
KOPĀ	261,42	192,07

Avots: EUTL.

4. papildinājums

4.1. tabula. ETS piedāvājuma un pieprasījuma elementi

Elements	Piedāvājums vai pieprasījums?	Publikācija	Atjauninājumi un neskaidrības
----------	-------------------------------	-------------	-------------------------------

⁷⁸ Apvienotās Karalistes dati par 2019. gadu nav iekļauti 3.1. un 3.2. tabulā sakarā ar Komisijas pieņemtajiem aizsardzības pasākumiem ES ETS vidiskās integritātes aizsardzībai gadījumos, kad ES tiesību aktus pārtrauc piemērot attiecībā uz dalībvalsti, kas izstājas no ES (sk. 2.2. nodaļu).

Kopējais otrā posmā uzkrāto kvotu skaits	Piedāvājums	Ziņojums par oglekļa tirgus darbību	Tā kā otrais posms ir beidzies, atjauninājumi nav paredzēti. Galīgais skaits.
Agrīnās trešā posma izsoles	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD tīmekļa vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> tīmekļa vietnes	Neietilpst otrā posmā uzkrātajā kopējā daudzumā. Galīgais skaits.
NER300 kvotas	Piedāvājums	EIB tīmekļa vietne	2012.–2014. gadā tika monetizēti 300 miljoni kvotu. Galīgais skaits.
Aviācijas izsoles	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD tīmekļa vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> tīmekļa vietnes	Nē — korekcijas ir atspoguļotas nākamā gada apjomos. 2013. un 2014. gadā paredzētās izsoles notika 2015. gadā.
Trešā posma izsoles	Piedāvājums	Klimata politikas ĢD tīmekļa vietne, <i>EEX</i> un <i>ICE</i> tīmekļa vietnes	Nē — skaitu nav paredzēts pārskatīt. Tomēr neizsolītās kvotas (piem., izsoļu aizkavēšanos dažās dalībvalstīs, kā EEZ EBTA valstīs) var izsolīt nākamajos gados.
Kvotu bezmaksas iedale (valsts īstenošanas pasākumi — VĪP)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , tabulas	Skaitļus atjaunina visu gadu. - Pastāv iespēja, ka dalībvalstis novēloti iesniedz pieteikumus par iepriekšējiem gadiem vai ka faktiski iedalīto kvotu apmērs ir mazāks, nekā sākotnēji paredzēts. <i>EUTL</i> ir sniegta precīza informācija par faktiski iedalīto kvotu skaitu.
Kvotu bezmaksas iedale (NER)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , tabulas	
Kvotu bezmaksas iedale (aviācijas jomā)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , dalībvalstu publicētās iedaļes tabulas	
Kvotu bezmaksas iedale (10.c pants)	Piedāvājums	<i>EUTL</i> , statusa tabula	
Emisijas (stacionārās iekārtas)	Pieprasījums	<i>EUTL</i> , dati par atbilstību	Atbilstības datus, ko publicē 1. maijā, ir atspoguļotas emisijas un nodotās kvotas attiecībā uz atbilstīgajām iekārtām (proti, iekārtām, par kurām ziņots visos attiecīgajos gados) ⁷⁹ .
Emisijas (aviācijas joma)	Pieprasījums		Aviācijas jomas operatori atbilstības ziņojumus par 2013. un 2014. gadu iesniedza 2015. gadā.
Anulētās kvotas	Pieprasījums		Ziņojums par oglekļa tirgus darbību

4.2. tabula. Datu publicēšanas laika grafiks

Terminš	Dati	Tvērums
x. gada 1. janvāris–30. aprīlis	Atjaunināts to bezmaksas kvotu skaits, kuras iedala elektroenerģijas un siltuma ražošanas nozarei	(x-1). gads

⁷⁹ Atbilstības datus par iepriekšējiem gadiem var koriģēt ar atpakaļejošu datumu, piemēram, novēlotas iesniegšanas gadījumā.

	(10.c pants)	
x. gada 1. aprīlis	Verificētās emisijas Bezmaksas kvotu iedale (10.a panta 5. punkts — VĪP)	(x-1). gads
x. gada 1. maijs	Atbilstības termiņš: verificētās emisijas un nodotās kvotas	(x-1). gads
x. gada maijs/oktobris	Apmainītie starptautiskie kredīti	
x. gada pēdējais ceturksnis	Ziņojums par oglekļa tirgus darbību	(x-1). gads
x. gada janvāris/jūlijs	Jaunu iekārtu rezerves statuss — <i>NER</i> tabula	
Nepublicē ES līmenī	Aviācijas jomā bez maksas iedalīto kvotu skaitu publicē dalībvalstu līmenī.	

5. papildinājums

5.1. tabula. ETS verificētās iekārtu neoglekļa emisijas pa siltumnīcefekta gāzu veidiem 2013.–2018. gadā (miljonos tonnu)⁸⁰

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PFCs	0,40	0,74	0,58	0,64	0,47	0,60
N₂O	2,47	5,49	5,32	4,62	4,96	4,11

Avots: EUTL.

6. papildinājums

6.1. tabula. ES Tiesas nolēmumi par ES ETS darbību laikposmā no 2018. gada jūlija līdz 2019. gada jūnijam

Lietas atsauce	Skartie tiesību akti	Puses	Lietas konteksts	Datu ms	Tiesas konstatējums
-------------------	-------------------------	-------	------------------	------------	---------------------

⁸⁰ Attiecībā uz dažām iekārtām par N₂O vai PFC emisijām, iespējams, nav atsevišķi paziņots Savienības reģistrā, bet to vietā ir paziņots par kopējām emisijām, izsakot tonnās CO₂ ekvivalenta. Tabulā attēlotie dati atspoguļo emisiju sadalījumu pa SEG atbilstošiem datiem Savienības reģistrā. N₂O emisijas tika iekļautas ES ETS, sākot ar otro posmu (no 2008. gada), kā dažu dalībvalstu brīvprātīgs iekļaušanas pasākums, bet kopā ar PFC kā obligātas — sākot ar trešo posmu (no 2013. gada).

Lieta C-682/17	Direktīva 2003/87/EK, Lēmums 2011/278/ES	<i>ExxonMobil Production Deutschland GmbH</i> / Vācija	Vai iekārta ir jāuzskata par elektroenerģijas ražošanas iekārtu, ja tā papildus elektroenerģijas ražošanai neveic nekādas citas I pielikumā minētās darbības, un, ja tā — vai tā ir tiesīga saņemt bezmaksas kvotas?	20.06. 2019.	Tiesa apstiprināja, ka Direktīvā 2003/87/EK lietotais elektroenerģijas ražošanas iekārtas jēdziens ir jāinterpretē burtiski.
Lieta T-330/18	Direktīva (ES) 2018/410, Regula (ES) 2018/842, Regula (ES) 2018/841	<i>Carvalho</i> un citi / Parlaments un Padome	37 privātpersonas lūdza atcelt Direktīvu 2018/410, Regulu (ES) 2018/842 un Regulu (ES) 2018/841, apgalvojot, ka plānotie siltumnīcefekta gāzu samazinājumi ir nepietiekami. Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome lūdza pasludināt nepieņemamību.	08.05. 2019.	Tiesa šo prasību noraidīja pilnībā kā nepieņemamu.
Lieta C-561/18	Komisijas Regula (ES) Nr. 601/2012	<i>Solvay Chemicals GmbH</i> / Vācija	- Vai Regula (ES) Nr. 601/2012 ir spēkā neesoša un pārkāpj Direktīvas 2003/87 mērķus, ja tajā ir noteikts, ka oglekļa dioksīdu (CO ₂), ko nepārvieto minētās regulas 49. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē, neatkarīgi no tā, vai tas izplūst atmosfērā, vai ne, uzskata par emitētu no iekārtas, kas ražo CO ₂ ? - Vai Regula (ES) Nr. 601/2012 ir spēkā neesoša un pārkāpj Direktīvas 2003/87 mērķus, ja tajā ir noteikts, ka CO ₂ , ko no iekārtas nātrija karbonāta ražošanai pārvieto uz citu iekārtu, lai ražotu kalcija karbonāta nogulsnes (PCC), sistemātiski ir jāiekļauj šīs iekārtas emisijās?	06.02. 2019.	Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 601/2012 49. panta 1. punkta otrā daļa un šīs regulas IV pielikuma 20. punkta B apakšpunkts, ciktāl ar tām kaļķu apdedzināšanas iekārtas emisijās tiek sistemātiski iekļauts uz citu iekārtu kalcija karbonāta nogulšņu (PCC) ražošanas nolūkā pārvietotais oglekļa dioksīds (CO ₂) neatkarīgi no tā, vai šis oglekļa dioksīds izplūst vai neizplūst atmosfērā, nav spēkā.

7. papildinājums

7.1. tabula. ES ETS ceturtnā posma īstenošanas situācija

Pasākums	Mērķis	Tiesību akta veids	Paredzamā pieņemšana
Oglekļa emisiju pārvirzes saraksts 2021.–2030. gadam	Jaunā oglekļa emisiju pārvirzes saraksta izveide ES ETS ceturtnā posmam, balstoties uz oglekļa emisiju pārvirzes riskam būtiski pakļautu nozaru noteikšanas kritērijiem	Komisijas Deleģētais lēmums	Pieņemts 2019. gada 15. februārī, publicēts <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2019. gada 8. maijā ⁸¹
Bezmaksas kvotu	Komisijas Lēmuma 2011/278/ES, ar kuru	Komisijas Deleģētā	Pieņemta 2018. gada

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=LV>

iedales noteikumu pārskatīšana 2021.–2030. gadam	visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei, pārskatīšana, lai to pielāgotu jaunajam ceturta posma juridiskajam kontekstam	regula	19. decembrī, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2019. gada 27. februārī ⁸²
Bezmaksas kvotu iedales korekcija ražošanas izmaiņu dēļ	Iekārtu bezmaksas kvotu iedales līmeņa korekcijas kārtības noteikšana, pamatojoties uz vidējām darbības līmeņa izmaiņām par vairāk nekā 15 % augšup vai lejup divu gadu laikposmā	Komisijas Īstenošanas regula	2019
Bezmaksas iedales līmeņatzīmju vērtības aktualizēšana 2021.–2025. gadam	Aktualizēto līmeņatzīmju noteikšana 2021.–2025. gadam, balstoties uz datiem, kurus līdz 2019. gada 30. septembrim par 2016. un 2017. gadu iesniegušas dalībvalstis	Īstenošanas akts	2020
Inovāciju fonda izveide	Inovāciju fonda darbības noteikumu pieņemšana, tostarp attiecībā uz atlases kritērijiem un procedūru	Komisijas Deleģētā regula	Pieņemta 2019. gada 26. februārī, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2019. gada 28. maijā ⁸³
Modernizācijas fonda izveide	Modernizācijas fonda darbības noteikumu pieņemšana	Īstenošanas akts	2020
Regulas (ES) Nr. 389/2013 (Reģistra regula) pārskatīšana	Savienības reģistra ceturta posma prasību noteikšana attiecībā uz standartizētām elektroniskām datubāzēm, kurās ietverti kopīgi datu elementi kvotu izdošanas, turēšanas, pārskaitīšanas un anulēšanas izsekošanai, kā arī sabiedrības piekļuves un konfidencialitātes nodrošināšanai	Komisijas Deleģētā regula	Pieņemta 2019. gada 12. martā, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2019. gada 2. jūlijā ⁸⁴
Regulas (ES) Nr. 1031/2010 (Izsoļu regula) grozīšana	Pirmo no tirgus stabilitātes rezerves (TSR) 2020. gadā iegūto 50 miljonu kvotu izsoles nodrošināšana Inovāciju fonda vajadzībām	Komisijas Deleģētā regula	Pieņemta 2018. gada 30. oktobrī, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2019. gada 4. janvārī ⁸⁵
Regulas (ES) Nr. 1031/2010 (Izsoļu regula) pārskatīšana	Dažu izsoles procesa aspektu pārskatīšana, lai īstenotu ceturta posma prasības, jo īpaši lai ļautu izsolīt kvotas Inovāciju fondam un Modernizācijas fondam, kā arī atspoguļotu ES ETS kvotu kā finanšu instrumentu klasifikāciju saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem (FITD 2).	Deleģētais akts	2019
Regulas (ES) Nr. 601/2012 par monitoringu un ziņošanu pārskatīšana	Monitoringa un ziņošanas noteikumu vienkāršošana, uzlabošana un precizēšana, kā arī administratīvā sloga mazināšana, balstoties uz trešā posma īstenošanas pieredzi	Komisijas Īstenošanas regula	Pieņemta 2018. gada 19. decembrī, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2018. gada 31. decembrī ⁸⁶
Regulas (ES) Nr. 600/2012 par verifikāciju un akreditāciju pārskatīšana	Akreditācijas un verifikācijas noteikumu vienkāršošana, uzlabošana un precizēšana, kā arī administratīvā sloga mazināšana, balstoties uz trešā posma īstenošanas pieredzi, ciktāl tas iespējams	Komisijas Īstenošanas regula	Pieņemta 2018. gada 19. decembrī, publicēta <i>Oficiālajā Vēstnesī</i> 2018. gada 31. decembrī ⁸⁷

⁸² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=LV>

⁸³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=LV>

⁸⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=LV>

⁸⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007>

⁸⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066>

⁸⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=LV>

Regula, ar ko papildina Direktīvu 2003/87/EK attiecībā uz <i>CORSIA</i>	Regula, ar ko papildina ES ETS direktīvu attiecībā uz pasākumiem, kurus Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija noteikusi aviācijas emisiju monitoringa, ziņošanas un verifikācijas nolūkā, lai īstenotu <i>CORSIA</i>	Komisijas Deleģētā regula	2019
ES ETS valsts atbalsta pamatnostādnes 2021.–2030. gadam	ES ETS valsts atbalsta pamatnostādņu pārskatīšana ceturtajam posmam, lai pieņemtos jaunajiem noteikumiem, kas ieviesti ar pārskatīto ES ETS direktīvu par netiešo oglekļa izmaksu kompensācijas shēmām	Komisijas paziņojums	2020

Pašreizējā situācija
Plānots
Procesā
Paveikts

8. papildinājums

8.1. tabula. Dalībvalstu ieguldījums tirgus stabilitātes rezervē 2019. gadā⁸⁸ un 2020. gadā⁸⁹

Dalībvalsts / EEZ EBTA valsts	Ieguldījums TSR 2019. gadā	Zināmais ieguldījums TSR 2020. gadā ⁹⁰
Austrija	5 935 748	3 957 699
Beļģija	9 846 994	6 565 549
Bulgārija	8 292 720	5 529 227
Horvātija	1 614 984	1 076 801
Kipra	932 844	621 980
Čehija	15 406 858	10 272 626
Dānija	5 340 750	3 560 981
Igaunija	2 904 319	1 936 474
Somija	7 130 025	4 753 992
Francija	23 346 791	15 566 629
Vācija	85 389 770	56 934 202
Grieķija	12 684 492	8 457 470
Ungārija	5 115 708	3 410 933
Islande	166 450	110 982
Īrija	3 991 393	2 661 288
Itālija	40 304 729	26 873 449

⁸⁸ Rādītāji attiecībā uz laikposmu no 2019. gada janvāra līdz augustam ir balstīti uz Komisijas paziņojumu C(2018) 2801 final, 15.5.2018., pieejams: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.

⁸⁹ Rādītāji attiecībā uz laikposmu no 2019. gada septembra līdz decembrim un no 2020. gada janvāra līdz augustam ir balstīti uz Komisijas paziņojumu C(2019) 3288 final, pieejams: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf.

⁹⁰ Daļa no dalībvalstu ieguldījuma TSR 2020. gadā tiks noteikta pēc tam, kad 2020. gadā būs publicēts pārpalikuma rādītājs.

Latvija	865 501	577 079
Lihtenšteina	3725	2484
Lietuva	1 792 324	1 195 044
Luksemburga	467 394	311 638
Malta	354 798	236 564
Nīderlande	14 291 411	9 528 894
Norvēģija	3 314 570	2 210 012
Polija	39 282 170	26 191 650
Portugāle	6 478 775	4 319 767
Rumānija	14 941 290	9 962 205
Slovākija	4 752 513	3 168 770
Slovēnija	1 577 714	1 051 951
Spānija	32 660 234	21 776 430
Zviedrija	3 457 106	2 305 049
Apvienotā Karaliste	44 480 623	29 657 753
Kopā	397 124 723	264 785 572

9. papildinājums

9.1. tabula. *NER300* neiztērētie līdzekļi saskaņā ar *InnovFin* EDP: atbalstītie projekti

Projekta nosaukums	Apraksts	Attēls
WAVE ROLLER	Wave Roller mērķis ir pierādīt viļņu enerģijas tehnoloģijas dzīvotspēju komerciālā mērogā, pārvarot šķirtni starp demonstrējuma iekārtu un tāda krastam tuvu esoša oscilējoša viļņu uzplūdu konvertera (OWSC) komerciālu izvietojumu, kas pārvērš viļņu enerģiju elektroenerģijā. <i>NER300</i> ieguldījums būs 10 miljoni EUR.	

<i>WINDFLOAT</i>	Projekts <i>WindFloat</i> ir novatorisks atkrastes vējparks, kas izmanto peldošu daļēji iegremdētu platformu aptuveni 20 km no Portugāles krastiem. Projekta mērķis ir uzlabot peldošo torņu pamatņu tehnoloģiskās attīstības līmeni, pierādot, ka <i>WindFloat</i> koncepciju var piemērot lielāku turbīnu uzturēšanai. Vēlāk tas veicinās vējparku izvietojšanu tālu no krasta. <i>NER300</i> ieguldījums saskaņā ar <i>InnovFin</i> EDP būs 60 miljoni EUR. <i>WindFloat</i> arī saņem gandrīz 30 miljonu EUR dotāciju saskaņā ar sākotnējo programmu <i>NER300</i>.	
<i>GREENWAY EV CHARGING NETWORK</i>	Projekts atbalstīs paātrinātu elektrotransportlīdzekļu infrastruktūras izvietojšanu. Tas demonstrē, ka ir iespējams komerciālā apjomā izvietot sevišķi ātras elektrotransportlīdzekļu uzlādes iekārtas, kā arī — pilotprojekta veidā — integrētu akumulatoru enerģijas uzglabāšanas sistēmu. Demonstrējums tiks veikts Slovēnijā, Polijā, Čehijā un Baltijas valstīs. Finansējums saskaņā ar <i>InnovFin</i> EDP ir 17 miljoni EUR, no kuriem gandrīz 3 miljoni EUR ir segti ar <i>NER300</i> neiztērētajiem līdzekļiem.	